

A7-0089/2014

4.2.2014

*****I**
POROČILO

o predlogu direktive Evropskega parlamenta in Sveta o nekaterih pravilih, ki urejajo postopke z odškodninskimi tožbami v nacionalni zakonodaji zaradi kršitev določb zakonodaje o konkurenci držav članic in Evropske unije (COM(2013)0404 – C7-0170/2013 – 2013/0185(COD))

Odbor za ekonomske in monetarne zadeve

Poročevalec: Andreas Schwab

Pripravljaec mnenja (*):
Bernhard Rapkay, Odbor za pravne zadeve

(*) Pridruženi odbor – Člen 50 Poslovnika

Oznake postopkov

- * Postopek posvetovanja
- *** Postopek odobritve
- ***I Redni zakonodajni postopek (prva obravnava)
- ***II Redni zakonodajni postopek (druga obravnava)
- ***III Redni zakonodajni postopek (tretja obravnava)

(Vrsta postopka je odvisna od pravne podlage, ki je predlagana v osnutku akta.)

Predlogi sprememb k osnutku akta

Spremembe, ki jih predlaga Parlament, v dveh stolpcih

Izbrisano besedilo je označeno s ***kreplekim poševnim tiskom*** v levem stolpcu, zamenjano besedilo s ***kreplekim poševnim tiskom*** v obeh stolpcih, novo besedilo pa s ***kreplekim poševnim tiskom*** v desnem stolpcu.

Prva in druga vrstica glave vsakega predloga spremembe navajata zadevni del besedila v obravnavanem osnutku akta. Če predlog spremembe zadeva obstoječi akt, ki se ga želi spremeniti z osnutkom akta, glava poleg tega vsebuje še tretjo in četrto vrstico, ki navajata obstoječi akt oziroma zadevno določbo tega akta.

Spremembe, ki jih predlaga Parlament, v obliki konsolidiranega besedila

Novo besedilo je označeno s ***kreplekim poševnim tiskom***. Izbrisano besedilo je označeno s simbolom **■** ali prečrtano (npr. „~~ABCD~~“). Zamenjano besedilo je izbrisano ali prečrtano, besedilo, ki ga nadomešča, pa je označeno s ***kreplekim poševnim tiskom***.

Izjema so spremembe izključno tehnične narave, ki so jih vnesle službe z namenom priprave končnega besedila in niso označene.

VSEBINA

	Stran
OSNUTEK ZAKONODAJNE RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA	5
MNENJE ODBORA ZA PRAVNE ZADEVE (*)	32
MNENJE ODBORA ZA NOTRANJI TRG IN VARSTVO POTROŠNIKOV	55
POSTOPEK.....	84

(*) Pridruženi odbor – Člen 50 Poslovnika

OSNUTEK ZAKONODAJNE RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA

o predlogu direktive Evropskega parlamenta in Sveta o nekaterih pravilih, ki urejajo postopke z odškodninskimi tožbami v nacionalni zakonodaji zaradi kršitev določb zakonodaje o konkurenci držav članic in Evropske unije (COM(2013)0404 – C7-0170/2013 – 2013/0185(COD))

(Redni zakonodajni postopek: prva obravnava)

Evropski parlament,

- ob upoštevanju predloga Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu (COM(2013)0404),
 - ob upoštevanju člena 294(2) ter členov 103 in 114 Pogodbe o delovanju Evropske unije, na podlagi katerih je Komisija podala predlog Parlamentu (C7-0170/2013),
 - ob upoštevanju člena 294(3) Pogodbe o delovanju Evropske unije,
 - ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora/Odbora regij z dne 16. oktobra 2013¹,
 - ob upoštevanju člena 55 Poslovnika,
 - ob upoštevanju poročila Odbora za ekonomske in monetarne zadeve in mnenj Odbora za pravne zadeve ter Odbora za notranji trg in varstvo potrošnikov (A7-0089/2014),
1. sprejme stališče v prvi obravnavi, kakor je določeno v nadaljevanju;
 2. poziva Komisijo, naj zadevo ponovno predloži Parlamentu, če namerava svoj predlog bistveno spremeniti ali nadomestiti z drugim besedilom;
 3. naroči svojemu predsedniku, naj stališče Parlamenta posreduje Svetu in Komisiji ter nacionalnim parlamentom.

¹ Mnenje z dne 16. oktobra 2013 (še ni objavljeno v Uradnem listu).

PREDLOGI SPREMEMB EVROPSKEGA PARLAMENTA *

k predlogu Komisije

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –
ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije, zlasti členov 103 in 114,
ob upoštevanju predloga Evropske komisije¹,
po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,
ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora¹,
v skladu z rednim zakonodajnim postopkom²,
ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Člena 101 in 102 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) spadata na področje javnega reda in **bi ju bilo** treba izvajati učinkovito po vsej Uniji, da se zagotovi neizkrivljena konkurenca na notranjem trgu.
- (2) Javno izvrševanje navedenih določb PDEU zagotavlja Komisija v okviru pristojnosti, ki ji jih je podelila Uredba Sveta (ES) št. 1/2003 z dne 16. decembra 2002 o izvajanju pravil konkurence iz členov 81 in 82 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti³. **Člena 81 in 82 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti sta sedaj člena 101 in 102 PDEU, njuna vsebina pa ostaja enaka.** Javno izvrševanje zagotavljajo tudi nacionalni organi, pristojni za konkurenco, ki lahko sprejemajo odločitve, navedene v členu 5 Uredbe (ES) št. 1/2003.

* Spremembe: krepki ležeči tisk označuje novo ali spremenjeno besedilo, simbol **■** pa tiste dele besedila, ki so bili črtani.

¹ *Mnenje z dne 16. oktobra 2013 (UL C , , str.).*

² *Stališče Evropskega parlamenta z dne ...*

³ *Uredba Sveta (ES) št. 1/2003 z dne 16. decembra 2002 o izvajanju pravil konkurence iz členov 81 in 82 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti (UL L 1, 4.1.2003, str. 1).[...]*

- (3) Člena 101 in 102 PDEU imata neposredni učinek v razmerjih med osebami zasebnega prava ter zadevnim osebam zasebnega prava podeljujeta pravice in nalagata obveznosti, katerih uresničevanje morajo zagotoviti nacionalna sodišča. Nacionalna sodišča imajo zato enako pomembno vlogo pri uporabi pravil konkurence (zasebno izvrševanje). Ko odločajo v sporih med osebami zasebnega prava, varujejo subjektivne pravice iz prava Unije, na primer z dodelitvijo odškodnine žrtvam kršitev. Popolna učinkovitost členov 101 in 102 PDEU ter zlasti dejanski učinek prepovedi iz navedenih členov določata, da lahko pred nacionalnimi sodišči vsakdo (bodisi oseba zasebnega prava, vključno s potrošniki in podjetji, bodisi oseba javnega prava) zahteva nadomestilo za škodo, ki mu je bila povzročena s kršitvijo navedenih določb. Ta pravica do nadomestila iz prava Unije se v enaki meri uporablja za kršitve členov 101 in 102 **PDEU**, ki jih povzročijo bodisi javna podjetja bodisi podjetja s posebnimi ali izključnimi pravicami, ki so jim jih podelile države članice v smislu člena 106 PDEU.
- (4) Zaradi pravice iz prava Unije do nadomestila za škodo, povzročeno s kršitvijo **zakonodaje Unije in nacionalne zakonodaje o konkurenci**, mora vsaka država članica imeti procesna pravila, ki zagotavljajo učinkovito uresničevanje navedene pravice. Potreba po učinkovitih pravnih sredstvih v sodnem postopku izhaja tudi iz pravice do učinkovitega sodnega varstva, kot je določena v prvem odstavku člena 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah¹ (**Listina**) in v drugem pododstavku člena 19(1) Pogodbe o Evropski uniji (**PEU**). **Države članice bi morale zagotoviti učinkovito pravno varstvo na področjih, ki jih ureja pravo Unije.**
- (4a) **Odškodninske tožbe so le del učinkovitega sistema zasebnega uveljavljanja kršitev zakonodaje o konkurenci, spremljajo pa jih izvensodne možnosti pravnih instrumentov, kot so sporazumno reševanje sporov ali odločbe o zagotavljanju javnega izvrševanja, ki spodbujajo strani k plačilu odškodnine.**
- (5) Za zagotovitev **učinkovitih ukrepov** zasebnega izvrševanja **na podlagi civilnega prava in učinkovitega javnega izvrševanja pristojnih organov, morata obe orodji součinkovati, da se zagotovi čim večja učinkovitost** pravil o konkurenci. **Skladno je treba urediti** način usklajevanja teh dveh oblik izvrševanja, na primer z ureditvijo dostopa do dokumentov, s katerimi razpolagajo organi, pristojni za konkurenco. S takšnim usklajevanjem na ravni Unije se bo mogoče izogniti tudi različnosti veljavnih pravil, ki bi lahko ogrožala pravilno delovanje notranjega trga.
- (6) V skladu s členom 26(2) PDEU notranji trg zajema območje brez notranjih meja, na katerem je zagotovljen prost pretok blaga, oseb, storitev in kapitala. Med pravili, ki v državah članicah urejajo postopke z odškodninskimi tožbami zaradi kršitve nacionalne zakonodaje ali zakonodaje Unije o konkurenci, so opazne razlike. Te razlike so vzrok za negotovost glede pogojev, pod katerimi lahko oškodovanci uresničujejo svojo pravico do nadomestila, ki izhaja iz PDEU, vplivajo pa tudi na dejansko učinkovitost takšne pravice. Ker oškodovanci pogosto izberejo sodišče v državi članici, v kateri prebivajo ali imajo sedež, razlike v nacionalnih pravilih vodijo do neenakih pogojev glede postopkov z odškodninskimi tožbami in lahko vplivajo na konkurenco na trgih, na katerih poslujejo tako oškodovanci kot podjetja kršitelji.

¹ UL C 326, 26.10.2012, str. 391.

- (7) Za podjetja, ki so ustanovljena in poslujejo v različnih državah članicah, veljajo procesna pravila, ki pomembno vplivajo na obseg, v katerem lahko odgovarjajo za kršitve zakonodaje o konkurenci. Posledica tega neizenačenega zagotavljanja uveljavljanja pravice do nadomestila iz prava Unije je lahko konkurenčna prednost za nekatera podjetja, ki so kršila člen 101 ali 102 PDEU, in odvrča od uresničevanja pravic do ustanavljanja ter dobave blaga in opravljanja storitev v tistih državah članicah, v katerih se uveljavljanje pravice do nadomestila učinkoviteje zagotavlja. **Ker torej** lahko razlike v režimih odgovornosti, ki veljajo v državah članicah, negativno vplivajo tako na konkurenco kot na pravilno delovanje notranjega trga, **je primerno, da direktiva temelji na dvojni pravni podlagi, in sicer na členih 103 in 114 PDEU.**
- (8) Zato je treba **ob upoštevanju pogosto tudi čezmejne narave obsežnih kršitev zakonodaje o konkurenci** zagotoviti enakopravnejše konkurenčne pogoje podjetjem, ki poslujejo na notranjem trgu, poleg tega pa tudi izboljšati pogoje za potrošnike v zvezi z uresničevanjem njihovih pravic, ki izhajajo iz notranjega trga. Ustrezen ukrep je zato zvišanje ravni pravne varnosti in zmanjšanje razlik med državami članicami, kar zadeva nacionalna pravila, ki urejajo postopke z odškodninskimi tožbami zaradi kršitve zakonodaje **Unije** o konkurenci, in nacionalno zakonodajo o konkurenci, kadar se izvaja vzporedno z zakonodajo **Unije**. Zbližanje teh pravil bo v pomoč tudi pri preprečevanju pojava večjih razlik med pravili držav članic, ki urejajo postopke z odškodninskimi tožbami v konkurenčnih zadevah.
- (9) Člen 3(1) Uredbe (ES) št. 1/2003 določa, da „kadar organi, pristojni za konkurenco v državah članicah, ali nacionalna sodišča uporabljajo nacionalno zakonodajo o konkurenci za sporazume, sklepe podjetniških združenj ali za usklajena ravnanja v smislu člena [101(1) PDEU], ki lahko vplivajo na trgovanje med državami članicami v smislu navedene določbe, uporabljajo za te sporazume, sklepe ali usklajena ravnanja tudi člen [101 PDEU]. Kadar organi držav članic, pristojni za konkurenco, ali nacionalna sodišča uporabljajo nacionalno zakonodajo o konkurenci za katero koli zlorabo, ki je prepovedana s členom [102 PDEU], uporabljajo tudi člen [102 PDEU]“. Zaradi pravilnega delovanja notranjega trga ter večje pravne varnosti in enakopravnejših konkurenčnih pogojev za podjetja in potrošnike je primerno, da bi področje uporabe te direktive zajemalo tudi postopke z odškodninskimi tožbami zaradi kršitev nacionalne zakonodaje o konkurenci, kadar se uporablja v skladu s členom 3(1) Uredbe (ES) št. 1/2003. Uporaba različnih pravil o civilni odgovornosti za kršitve členov 101 in 102 PDEU ter kršitve pravil nacionalne zakonodaje o konkurenci, ki jih je treba uporabiti v isti zadevi in vzporedno z zakonodajo Unije o konkurenci, bi sicer negativno vplivala na položaj tožnikov v isti zadevi in obseg njihovih zahtevkov ter ovirala pravilno delovanje notranjega trga.
- (10) Ker ni zakonodaje Unije, postopke z odškodninskimi tožbami urejajo nacionalna materialna in procesna pravila držav članic. Vsa nacionalna pravila, ki urejajo uveljavljanje pravice do nadomestila za škodo, povzročeno s kršitvijo člena 101 ali 102 PDEU, vključno s tistimi v zvezi z vidiki, ki jih ta direktiva ne obravnava (kot je pojem vzročne zveze med kršitvijo in škodo), morajo upoštevati načelo učinkovitosti in enakovrednosti. To pomeni, da se ne **bi smeli** oblikovati ali izvajati na način, ki pretirano otežuje ali dejansko onemogoča uveljavljanje pravice do nadomestila,

zagotovljene s PDEU, in da se ne **bi smeli** oblikovati ali izvajati manj ugodno kot pravila, ki se uporabljajo v podobnih domačih primerih.

- (11) Direktiva je del pravnega reda Unije v zvezi s pravico iz prava Unije do nadomestila za škodo, povzročeno s kršitvami zakonodaje **Unije** o konkurenci, zlasti glede vrnitve v prejšnje stanje in opredelitve **odškodnine**, kakor sta opredeljeni v sodni praksi Sodišča Evropske unije, ter vnaprej ne omejuje nadaljnjega razvoja pravnega reda EU na tem področju. Vsakdo, ki je utrpel škodo, povzročeno s kršitvijo, lahko zahteva nadomestilo za dejansko izgubo (damnum emergens), dobiček, za katerega je bil prikrajšan (izgubljeni dobiček ali lucrum cessans), in plačilo obresti **brez poseganja v obstoj ali obseg pravice do obresti, priznane z nacionalno zakonodajo**. Ta pravica se priznava vsaki fizični ali pravni osebi – in sicer v enaki meri potrošnikom, podjetjem in javnim organom – ne glede na obstoj neposrednega pogodbenega razmerja s podjetjem kršiteljem in ne glede na to, ali je kršitev pred tem že ugotovil organ, pristojen za konkurenco. **Za kazenske odškodnine ali druge vrste odškodnin in kazni, ki vodijo do čezmernih nadomestil za žrtev, ne bi smeli oblikovati odločb. Za nadomestilo za izgubo priložnosti ne bi smelo veljati, da vodi do čezmernega nadomestila.**
- (11a) **Da bi zmanjšali negotovost in ublažili pretirane ekonomske posledice, ki bi lahko vplivale na zaposlene, dobavitelje, podizvajalce in druge nedolžne strani, je za tožence zaželeno poravnava „enkrat za vselej“.**
- (12) V postopkih z odškodninskimi tožbami zaradi kršitev nacionalne zakonodaje ali zakonodaje Unije o konkurenci je običajno potrebna večplastna analiza dejanskega stanja in ekonomskih dejavnikov. Z dokazi, potrebnimi za dokazovanje odškodninskega zahtevka, pogosto razpolagajo toženec ali tretje osebe ter zato niso zadosti znani in dostopni tožniku. V takšnih okoliščinah lahko stroge pravne zahteve, da tožnik ob vložitvi tožbe podrobno izkaže vsa dejstva zadeve in predloži natančno določene dokaze v podporo tem dejstvom, neupravičeno ovirajo učinkovito izvrševanje pravice do nadomestila, ki jo zagotavlja PDEU. **Vendar bi morala nacionalna sodišča pri odločanju o sprejemljivosti zahtevkov ustrezno upoštevati vse kršitve pravic v zvezi z razkritjem dokazov ter informacije, pridobljene na tak način.**
- (13) Dokazovanje je pomemben element **odškodninskih tožb** zaradi kršitve nacionalne zakonodaje ali zakonodaje Unije o konkurenci. Vendar je za postopke v zadevah zaradi kršitev protimonopolnih pravil značilna asimetrija informacij. Zato je primerno zagotoviti, da se oškodovancem podeli pravica do uveljavitve razkritja dokazov, pomembnih za njihov zahtevki. Za zagotovitev enakosti orožij bi morala biti ta sredstva na voljo tudi tožencem v postopkih z odškodninskimi tožbami, da lahko ti zahtevajo razkritje dokazov zadevnih oškodovancev. Nacionalna sodišča lahko odredijo tudi razkritje dokazov tretjih oseb. Kadar želi nacionalno sodišče odrediti razkritje dokazov Komisije, se uporabljata načelo lojalnega sodelovanja med Evropsko unijo in njenimi državami članicami (člen 4(3) PEU) ter člen 15(1) Uredbe št. 1/2003, kar zadeva zaprosila za informacije.
- (14) Relevantne dokaze bi bilo treba razkriti na podlagi odločbe **nacionalnega** sodišča in pod njegovim strogim nadzorom, zlasti kar zadeva nujnost in sorazmernost ukrepa

razkritja. Iz zahteve po sorazmernosti izhaja, da je mogoče vložiti zahtevek za razkritje le, ko je oškodovanec na podlagi dejstev, ki so mu dostopna pod razumnimi pogoji, verjetno izkazal, da je utrpel škodo, ki jo je povzročil toženec. ■

- (15) Zahtevo po sorazmernosti bi bilo treba previdno oceniti tudi takrat, kadar bi razkritje pomenilo vpogled v preiskovalno strategijo organa, pristojnega za konkurenco, ker bi razkrilo, kateri dokumenti so del spisa, ali kadar bi negativno vplivalo na način sodelovanja podjetij z organom, pristojnim za konkurenco. ***Posebno pozornost bi bilo treba posvetiti preprečevanju iskanja na slepo, tj. vsesplošnih zahtev po predložitvi informacij ali dokumentov v upanju, da bi odkrili material, ki bi koristil pri pripravi zadeve.***
- (16) Kadar ***nacionalno*** sodišče zahteva od pristojnega sodišča druge države članice, naj pridobi dokaze, ali zahteva, da se dokazi neposredno pridobijo v drugi državi članici, se uporabijo določbe Uredbe Sveta (ES) št. 1206/2001¹.
- (17) Čeprav bi morali biti relevantni dokazi, ki vsebujejo poslovne skrivnosti ali sicer zaupne informacije, v postopkih z odškodninskimi tožbami načeloma na voljo, pa je treba takšne zaupne informacije ustrezno zaščititi. Nacionalnim sodiščem bi morala biti zato na voljo vrsta ukrepov za zaščito takšnih zaupnih informacij pred razkritjem v postopku. Ti ukrepi lahko vključujejo možnost ***izbrisa občutljivih delov dokumenta, zaslišanj za zaprtimi vrati (in camera)***, ki omejujejo krog oseb, upravičenih prisostvovati razkritju dokazov, in navodila izvedencem za pripravo povzetkov informacij v zgoščeni ali sicer nezaupni obliki. Ukrepi za varstvo poslovnih skrivnosti in drugih zaupnih podatkov ***kljub temu*** ne bi smeli ovirati izvrševanja pravice do nadomestila.
- (18) Da bi lahko Komisija in nacionalni organi, pristojni za konkurenco, učinkovito in dosledno uporabljali člena 101 in 102 PDEU, je potreben enoten pristop po vsej Uniji glede součinkovanja pravil o razkritju dokazov in načina izvrševanja teh členov s strani organa, pristojnega za konkurenco. Razkritje dokazov ne bi smelo neupravičeno omejevati učinkovitosti organov, pristojnih za konkurenco, pri izvrševanju zakonodaje o konkurenci. Omejitve razkritja dokazov ne bi smele preprečevati organom, pristojnim za konkurenco, da objavijo svoje odločitve v skladu z veljavnimi pravili Unije ali nacionalnimi pravili.
- (19) Programi prizanesljivosti in poravnalni postopki so pomembna orodja javnega izvrševanja zakonodaje Unije o konkurenci, saj prispevajo k odkrivanju, učinkovitemu pregonu in kaznovanju najhujših kršitev zakonodaje o konkurenci. Podjetja, ki predložijo dokumente izključno za namene programov prizanesljivosti in poravnalnih postopkov, se lahko odvrnejo od sodelovanja v tem okviru, če bi jih razkritje takšnih dokumentov izpostavilo civilni odgovornosti pod težjimi pogoji kot sokršitelje, ki ne sodelujejo z organi, pristojnimi za konkurenco. Da se zagotovi pripravljenost podjetij v zvezi s predložitvijo prostovoljnih izjav, s katerimi priznajo svoje sodelovanje pri kršitvi zakonodaje Unije ali nacionalne zakonodaje o konkurenci organu, pristojnemu

¹ ***Uredba Sveta (ES) št. 1206/2001 z dne 28. maja 2001 o sodelovanju med sodišči držav članic pri pridobivanju dokazov v civilnih ali gospodarskih zadevah (UL L 174, 27.6.2001, str. 1).***

za konkurenco, v okviru programa prizanesljivosti ali poravnalnega postopka, bi morale biti takšne izjave izvzete iz razkritja dokazov.

- (20) Poleg tega bi bilo treba uporabiti izjemo od razkritja za vsak ukrep razkritja, ki bi neupravičeno posegel v tekočo preiskavo organa, pristojnega za konkurenco, v zvezi s kršitvijo nacionalne zakonodaje ali zakonodaje Unije o konkurenci. Informacije, ki sta jih pripravila organ, pristojen za konkurenco, med svojim postopkom izvrševanja nacionalne zakonodaje ali zakonodaje Unije o konkurenci (kot je obvestilo o nasprotovanju) oziroma stranka v takšnem postopku (kot so odgovori na zahteve organa, pristojnega za konkurenco, po informacijah), bi se smele v postopkih z odškodninskimi tožbami razkriti šele po tem, ko je organ, pristojen za konkurenco, ugotovil obstoj kršitve nacionalnih pravil konkurence ali pravil konkurence Unije ali je sicer končal svoj postopek.
- (21) ■ Nacionalna sodišča **bi morala imeti** možnost, da v okviru postopka z odškodninsko tožbo odredijo razkritje dokazov, ki obstajajo ne glede na postopek organa, pristojnega za konkurenco („predhodne informacije“).
- (22) Vsaka fizična ali pravna oseba, ki pridobi dokaze z dostopom do spisa organa, pristojnega za konkurenco, pri uresničevanju svojih pravic do obrambe v zvezi s preiskavami organa, pristojnega za konkurenco, lahko uporabi takšne dokaze za namene postopka z odškodninsko tožbo, katerega stranka je. Takšno uporabo bi bilo treba dovoliti tudi fizični ali pravni osebi, ki je pravni naslednik pravic in obveznosti stranke, vključno z osebo, ki je pravni naslednik zahtevka stranke. Če je dokaz pridobila pravna oseba iz skupine podjetij, ki za namene uporabe členov 101 in 102 PDEU pomeni eno podjetje, se uporaba takšnega dokaza dovoli tudi drugim pravnim subjektom iz istega podjetja.
- (23) Vendar uporaba **dokazov, pridobljenih od organa, pristojnega za konkurenco**, ne bi smela neupravičeno omejevati učinkovitega izvrševanja zakonodaje o konkurenci s strani **tega** organa, pristojnega za konkurenco. ■ Poleg tega dokazi, pridobljeni od organa, pristojnega za konkurenco, v okviru uresničevanja pravic do obrambe, ne bi smeli postati predmet pravnega prometa. Možnost uporabe dokazov, ki so bili pridobljeni izključno z dostopom do spisa organa, pristojnega za konkurenco, bi zato morala biti omejena na fizično ali pravno osebo, ki je uresničevala svoje pravice do obrambe, in njene pravne naslednike, kot je navedeno v predhodni uvodni izjavi. Vendar pa ta omejitev nacionalnemu sodišču ne preprečuje, da bi odredilo razkritje takšnih dokazov pod pogoji iz te direktive.
- (24) Posledica vložitve odškodninskega zahtevka ali začetka preiskave organa, pristojnega za konkurenco, je tveganje, da bi lahko zadevna podjetja uničila ali skrila dokaze, ki jih oškodovanec potrebuje za utemeljitev odškodninskega zahtevka. Da bi preprečili uničenje dokazov, pomembnih za odločbo, in zagotovili izvrševanje sodnih odredb o razkritju, bi morala imeti **nacionalna** sodišča možnost naložiti dovolj odvračilne sankcije. Kar zadeva stranke postopka, je lahko posebej učinkovita sankcija, s katero se je mogoče izogniti zamudam v postopku, tveganje sprejetja odločitve v škodo strank v postopku z odškodninsko tožbo. Na voljo bi morale biti tudi sankcije za neizpolnjevanje obveznosti varovanja zaupnih podatkov in za zlorabo podatkov,

pridobljenih z razkritjem. Podobno bi morale biti na voljo sankcije, če se informacije, pridobljene z dostopom do spisa organa, pristojnega za konkurenco, pri uresničevanju pravic stranke do obrambe v zvezi s preiskavami navedenega organa zlorabijo v postopku z odškodninsko tožbo.

- (25) Člen 16(1) Uredbe (ES) št. 1/2003 določa, da nacionalna sodišča, kadar odločajo o sporazumih, sklepih ali usklajenih ravnanjih v skladu s členom 101 ali 102 PDEU, ki so že predmet sklepa Komisije, ne morejo sprejeti odločitev, ki so v nasprotju s sprejetim sklepom Komisije. Zaradi krepitev pravne varnosti, izogibanja nedoslednosti pri izvajanju zadevnih določb PDEU, povečanja uspešnosti in procesne učinkovitosti postopkov z odškodninskimi tožbami ter krepitev delovanja notranjega trga za podjetja in potrošnike prav tako ne bi smelo biti mogoče izpodbijati pravnomočne odločbe nacionalnega organa, pristojnega za konkurenco, ali pritožbenega sodišča, s katero je bila ugotovljena kršitev člena 101 ali 102 PDEU, v postopkih z odškodninskimi tožbami v zvezi z isto kršitvijo, ne glede na to, ali se tožba vložila v državi članici, v kateri imata sedež organ, pristojen za konkurenco, ali pritožbeno sodišče. Isto bi moralo veljati tudi za odločbo, v kateri je bilo ugotovljeno, da so bile kršene določbe nacionalne zakonodaje o konkurenci, kadar se nacionalna zakonodaja in zakonodaja Unije o konkurenci vzporedno uporabljata v isti zadevi. Ta učinek odločb nacionalnih organov, pristojnih za konkurenco, in pritožbenih sodišč, s katerimi se ugotovi kršitev pravil konkurence, bi morala imeti izrek odločbe in njegova obrazložitev. ***Za to bi morala Komisija zagotoviti dosledno uporabo zakonodaje Unije o konkurenci, tako da bi na pregleden način v okviru Evropske mreže za konkurenco zagotovila trdne smernice nacionalnim organom, pristojnim za konkurenco, v zvezi z njihovimi odločitvami.*** To ne posega v pravice in obveznosti nacionalnih sodišč iz člena 267 PDEU.
- (26) Nacionalna pravila o začetku, teku, zadržanju ali pretrganju zastaranja ne smejo neupravičeno ovirati vlaganja odškodninskih tožb. To je zlasti pomembno v primeru tožb, vloženih na podlagi ugotovitve organa, pristojnega za konkurenco, ali pritožbenega sodišča o kršitvi. Zato bi moralo ***še vedno biti možno*** vložiti odškodninsko tožbo po koncu postopka organa, pristojnega za konkurenco, zaradi izvrševanja nacionalne zakonodaje in zakonodaje Unije o konkurenci. ***Državam članicam bi bilo treba dovoliti, da ohranijo ali uvedejo absolutne zastaralne roke, ki se splošno uporabljajo.***
- (27) Kadar več podjetij skupaj krši pravila konkurence (kot v primeru kartela), je primerno, da se določi solidarna odgovornost teh sokršiteljev za vso škodo, ki jo je povzročila kršitev. Solidarni kršitelj, ki plača več, kot pa znaša njegov delež v škodi, bi moral imeti pravico, da mu drugo podjetje kršitelj povrne tisto, kar je plačal zanj. Določitev takšnega deleža kot relativne odgovornosti zadevnega kršitelja in relevantnih meril, kot so prihodki, tržni delež ali vloga v kartelu, ureja veljavna nacionalna zakonodaja, in sicer ob upoštevanju načel učinkovitosti in enakovrednosti.
- (28) Podjetja, ki sodelujejo z organi, pristojnimi za konkurenco, v okviru programa prizanesljivosti, imajo ključno vlogo pri odkrivanju kršitev skrivnih kartelov in pri ustavitvi izvajanja takšnih kršitev, s čimer se pogosto ublaži škoda, ki bi jo lahko povzročilo nadaljnje izvajanje kršitve. Zato je primerno uvesti določbe za podjetja, ki

jim je organ, pristojen za konkurenco, v okviru programa prizanesljivosti priznal imuniteto pred globami, da se jih zaščiti pred neupravičeno izpostavljenostjo odškodninskim zahtevkom, pri tem pa se upošteva, da bo lahko odločba organa, pristojnega za konkurenco, o obstoju kršitve postala pravnomočna za osebo z imuniteto, preden bo postala pravnomočna za druga podjetja, ki jim ni bila priznana imuniteta. Zato je primerno, da se osebo z imuniteto načeloma oprosti solidarne odgovornosti za celotno škodo in da njen prispevek ne preseže zneska škode, ki jo je povzročila svojim neposrednim ali posrednim kupcem oziroma, v primeru nakupnega kartela, svojim neposrednim ali posrednim dobaviteljem. Če je kartel povzročil škodo le tretjim osebam, ki niso stranke oziroma dobavitelji podjetij kršiteljev, prispevek osebe z imuniteto ne bi smel preseči njene relativne odgovornosti za škodo, ki jo je povzročil kartel. Ta delež bi bilo treba določiti v skladu z istimi pravili, ki se uporabljajo za določitev prispevkov med podjetji kršitelji. Oseba z imuniteto bi morala ostati odgovorna za celotno škodo oškodovancem, ki niso njeni neposredni ali posredni kupci ali dobavitelji, le, kadar ti ne morejo pridobiti polnega nadomestila od drugih podjetij kršiteljev.

- (29) Potrošniki in podjetja, ki so bili oškodovani s kršitvijo nacionalne zakonodaje ali zakonodaje Unije o konkurenci, so upravičeni do nadomestila za dejansko škodo in izgubljeni dobiček. Dejanska škoda je lahko posledica razlike med dejansko plačano ceno in ceno, ki bi bila plačana, če kršitve ne bi bilo. Če je oškodovanec zmanjšal svojo dejansko izgubo, tako da jo je delno ali v celoti prenesel naprej na lastne kupce, nadalje prenesena izguba ne pomeni več škode, za katero je stranka, ki jo je prenesla naprej, upravičena do nadomestila. Zato je načeloma primerno, da se podjetju kršitelju dovoli uveljavljanje nadaljnjega prenosa dejanske škode kot ugovora zoper odškodninski zahtevek. Primerno je določiti obveznost podjetja kršitelja, da pri uveljavljanju ugovora nadaljnjega prenosa izkaže obstoj in obseg povečanih stroškov, ki so bili preneseni naprej.

- (31) Potrošniki ali podjetja, na katere je bila prenesena dejanska škoda, so utrpeli škodo, ki je bila povzročena s kršitvijo nacionalne zakonodaje ali zakonodaje Unije o konkurenci. Čeprav bi navedeno škodo moralo povrniti podjetje kršitelj, pa je lahko potrošnikom ali podjetjem, ki od podjetja kršitelja niso kupili ničesar, še zlasti težko dokazati obseg takšne škode. ***Posredni kupec bi moral, da bi dokazal nadaljnji prenos, zato vsaj pokazati, da je toženec kršil zakonodajo Unije ali nacionalno zakonodajo o konkurenci, da je zaradi kršitve prišlo do povečanih stroškov za neposrednega kupca toženca, da je posredni kupec kupil blago ali storitve, ki so bili predmet kršitve, ali kupil blago ali storitve, ki so bili narejeni iz blaga ali storitev, ki so bili predmet kršitve, ali so takšno blago ali storitve vsebovali, in da je posredni kupec to blago ali storitve kupil od neposrednega kupca ali drugega posrednega kupca, ki je prek dobavne verige neposredno povezan s tožencem.*** Kar zadeva ocenjevanje obsega nadaljnjega prenosa, bi moralo biti nacionalno sodišče pristojno oceniti, kateri del povečanih stroškov se je prenesel naprej na raven posrednih kupcev v sporu, ki teče pred njim.

- (32) Kršitve zakonodaje o konkurenci so pogosto povezane s pogoji in ceno, v skladu s

katerimi se blago ali storitve prodajajo, ter vodijo do povečanih stroškov in druge škode za stranke podjetij kršiteljev. Kršitev se lahko nanaša tudi na dobavo podjetju kršitelju (na primer pri nakupnem kartelu). *To direktivo*, zlasti določbe o nadaljnjem prenosu, bi bilo treba ustrezno uporabljati tudi za ta primer.

- (33) Odškodninske tožbe lahko vložijo oškodovanci, ki so kupili blago ali storitve od podjetja kršitelja, ter kupci z nižjih stopenj dobavne verige. Da bi bile sodbe v takšnih sorodnih postopkih dosledne in da bi se s tem izognili škodi, ki jo je povzročilo dejstvo, da za kršitev nacionalne zakonodaje ali zakonodaje Unije o konkurenci ni bilo izplačano polno nadomestilo, ali da bi se izognili zahtevi, da podjetje kršitelj plača odškodnino kot nadomestilo za škodo, ki je oškodovanci niso utrpeli, bi morala nacionalna sodišča v obsegu, ki ga dovoljujeta zakonodaja Unije in nacionalna zakonodaja, kar najbolj upoštevati vse sorodne pravde in sodbe v njih, zlasti tiste, v katerih je sodišče odločilo, da je bil dokazan nadaljnji prenos. To ne bi smelo vplivati na temeljne pravice obrambe ter pravico do učinkovitega pravnega sredstva in nepristranskega sodišča tistih oseb, ki niso stranke v teh sodnih postopkih. Vsi takšni postopki, ki tečejo pred sodišči različnih držav članic, se lahko štejejo za sorodne pravde v smislu člena 30 Uredbe št. 1215/2012 *Evropskega parlamenta in Sveta*¹. Na podlagi te določbe lahko nacionalna sodišča, razen tistega, ki je prvo začelo postopek, prekinejo postopek, ali pa se v določenih okoliščinah izrečejo za nepristojna.
- (34) Oškodovanec, ki je dokazal, da je utrpel škodo kot posledico kršitve zakonodaje o konkurenci, mora še vedno izkazati obseg škode, da bi prejel odškodnino. Ocenjevanje škode zaradi kršitve protimonopolnih pravil je vsebinsko zelo zahtevno in lahko zahteva uporabo zapletenih ekonomskih modelov. To je pogosto zelo drago in povzroča težave oškodovancem, kar zadeva pridobitev potrebnih podatkov za utemeljitev njihovih zahtevkov. Kot takšno lahko ocenjevanje škode zaradi kršitve protimonopolnih pravil pomeni precejšnjo oviro, ki oškodovancem preprečuje pridobitev nadomestila za škodo, ki so jo utrpeli. ***Države članice bi morale imeti možnost določiti lastna pravila za ocenjevanje obsega. Da bi zagotovili jasna pravila in predvidljivost, bi morala Komisija na ravni Unije dati dodatna navodila.***
- (35) Da bi odpravili nekatere težave v zvezi z ocenjevanjem škode zaradi kršitve protimonopolnih pravil, ***bi nacionalna sodišča morala imeti možnost, da ugotovijo, ali je prišlo do škode, in ocenijo njeno vrednost, pri čemer bi upoštevala dokaze, ki so jih predložile vse stranke.***
- (36) Ker ni pravil Unije o ocenjevanju škode, povzročene s kršitvijo zakonodaje o konkurenci, morajo nacionalni pravni redi držav članic in nacionalna sodišča določiti, katere zahteve mora izpolniti oškodovanec pri dokazovanju obsega škode, ki jo je utrpel, kako natančno mora dokazati ta obseg, načine, ki jih lahko uporabi pri ocenjevanju obsega škode, in posledice, če določenih zahtev ne more izpolniti v celoti. Vendar pa te nacionalne zahteve ne bi smele biti niti manj ugodne od zahtev v zvezi s podobnimi postopki z odškodninskimi tožbami po nacionalnem pravu (načelo

¹ *Uredba (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL L 351, 20.12.2012, str. 78).*

enakovrednosti) niti povzročiti, da bi bilo uveljavljanje pravice do odškodnine iz prava Unije dejansko nemogoče ali pretirano oteženo (načelo učinkovitosti). V zvezi s tem bi bilo treba upoštevati vsakršno asimetrijo informacij med strankama in dejstvo, da ocenjevanje škode pomeni ocenjevanje tega, kako bi se zadevni trg razvijal, če ne bi bilo kršitve. To ocenjevanje pomeni izvedbo primerjave dejanskega stanja s stanjem, ki je samo po sebi le domneva in kot takšno ne more biti nikoli popolnoma natančno določeno. Zato je primerno nacionalnim sodiščem podeliti pristojnost za ocenjevanje obsega škode, povzročene s kršitvijo zakonodaje o konkurenci. **Države članice zagotovijo, da nacionalni organi, pristojni za konkurenco, na zahtevo predložijo smernice glede obsega.**

- (37) Oškodovance in podjetja kršitelje bi bilo treba spodbuditi k sklenitvi dogovora o nadomestilu škode, povzročene s kršitvijo zakonodaje o konkurenci, in sicer s pomočjo mehanizmov sporazumnega reševanja sporov, kot so izvensodne poravnave, arbitražna in mediacija. Kadar je to mogoče, bi morale takšno sporazumno reševanje sporov zajeti kar največ oškodovancev in podjetij kršiteljev. Določbe te direktive o sporazumnem reševanju sporov so zato namenjene omogočanju uporabe takšnih mehanizmov in njihove večje učinkovitosti.
- (38) Zastaralni roki za vložitev odškodninskih tožb bi lahko bili takšni, da oškodovancem in podjetjem kršiteljem ne bi dopuščali dovolj časa za sklenitev dogovora o nadomestilu, ki se izplača. Da bi obema strankama dali dejansko priložnost za sporazumno rešitev spora, preden začneta postopek pred nacionalnim sodiščem, bi morale biti zastaranje zadržano za čas postopka sporazumnega reševanja spora.
- (39) Poleg tega **bi moralo** nacionalno sodišče v primeru, ko se stranki po vložitvi odškodninske tožbe pri njem odločita, da bosta sporazumno reševali predmet te tožbe, **imeti možnost prekinitve postopka** z odškodninsko tožbo za čas postopka sporazumnega reševanja spora. Nacionalno sodišče bi moralo pri odločanju o tem, ali naj prekine postopek, upoštevati interes hitre rešitve spora.
- (40) Da bi spodbudili sklepanje sporazumnih poravnav, podjetje kršitelj, ki plača odškodnino v okviru sporazumne rešitve spora, ne bi smelo biti postavljeno v slabši položaj v razmerju do sokršiteljev, kot bi bilo, če ne bi sklenilo sporazumne poravnave. To se lahko zgodi, kadar je kršitelj, ki se poravnava, tudi po sklenitvi sporazumne poravnave še naprej solidarno odgovoren za celotno škodo, povzročeno s kršitvijo. Kršitelj, ki se poravnava, zato načeloma ne bi smel biti dolžan prispevati k finančnemu znesku odškodnine, ki ga njegovi sokršitelji, ki se niso poravnali, plačajo oškodovancu, s katerim se je prvi kršitelj že poravnal. Pogoj za to pravilo o neplačilu prispevka je, da se je zahtevek oškodovanca zmanjšal za delež kršitelja, s katerim se je poravnal, v škodi, ki mu je bila povzročena. Ta delež bi bilo treba določiti v skladu z istimi pravili, ki se uporabljajo za določitev prispevkov med podjetji kršitelji. Brez takšnega zmanjšanja odškodnine bi bili kršitelji, ki se niso poravnali, nepravilno prizadeti s poravnavo, katere stranke niso bili. Kršitelj, ki se poravnava, bo še vedno moral plačati odškodnino, kadar bo to edina možnost oškodovanca, da pridobi polno nadomestilo.
- (41) Kadar se od kršiteljev, ki se poravnajo, zahteva, naj prispevajo k znesku odškodnine,

ki ga pozneje plačajo sokršitelji, ki se ne poravnajo, bi moralo nacionalno sodišče upoštevati znesek odškodnine, ki je že bila izplačana v okviru sporazumne poravnave, pri tem pa biti pozorno na to, da vsi sokršitelji niso nujno v enaki meri vpleteni v celoten vsebinski, časovni in geografski obseg kršitve.

- (42) Ta direktiva spoštuje temeljne pravice in upošteva načela, priznana z Listino **1**.
- (43) Ker *države članice ne morejo zadovoljivo doseči ciljev te direktive, namreč vzpostavitev pravil glede postopkov z odškodninskimi tožbami zaradi kršitev zakonodaje Unije o konkurenci, da bi zagotovili* polni učinek členov 101 in 102 PDEU ter **1** pravilno delovanje notranjega trga za podjetja in potrošnike, *a jih je mogoče* zaradi potrebne učinkovitosti in doslednosti pri uporabi členov 101 in 102 PDEU lažje *doseči* na ravni Unije, *lahko Unija sprejme ukrepe* v skladu z načelom subsidiarnosti, kot je določeno v členu 5 PEU. V skladu z načelom sorazmernosti iz istega člena ta direktiva ne presega tistega, kar je potrebno za dosego navedenih ciljev.
- (44) Države članice so se v skladu s skupno politično deklaracijo držav članic in Komisije o obrazložitenih dokumentih z dne 28. septembra 2011¹ zavezale, da bodo v utemeljenih primerih k obvestilu o svojih ukrepih za prenos priložile enega ali več dokumentov, v katerih bo pojasnjeno razmerje med sestavnimi deli direktive in ustreznimi deli nacionalnih instrumentov za prenos. Kar zadeva to direktivo, zakonodajalec meni, da je posredovanje takšnih dokumentov upravičeno –
- (44a) *Ker bo ta direktiva bistveno spremenila zakonodajo številnih držav članic o civilnih sodnih postopkih, zlasti v zvezi z razkritjem dokazov, bi bilo treba vzpostaviti ustrezen prehodni sistem za obravnavo odškodninskih zahtevkov, ki so že v postopku pred začetkom veljavnosti direktive. Zakoni, predpisi in upravne določbe držav članic, sprejeti za prenos te direktive, bi se torej morali uporabljati samo za zadeve, ki so na nacionalnih sodiščih vložene po datumu začetka veljavnosti te direktive.*

¹ UL C 369, 17.12.2011, str. 14.

SPREJELA NASLEDNJO DIREKTIVO:

POGLAVJE I

PODROČJE UPORABE IN OPREDELITEV POJMOV

Člen 1

Področje uporabe direktive

1. Ta direktiva predpisuje določena pravila, ki so potrebna, da lahko vsakdo, ki je utrpel škodo zaradi kršitve člena 101 ali 102 PDEU ali nacionalne zakonodaje o konkurenci **s strani podjetja ali skupine podjetij**, učinkovito uveljavlja pravico, **da od tega podjetja ali skupine podjetij zahteva polno nadomestilo** za takšno škodo. Predpisuje tudi pravila, ki spodbujajo neizkrivljeno konkurenco na notranjem trgu in odpravljajo ovire za njegovo pravilno delovanje, in sicer z zagotavljanjem enakovredne zaščite po vsej Uniji za vsakogar, ki je utrpel takšno škodo.
2. Ta direktiva predpisuje tudi pravila, s katerimi se usklajuje izvrševanje pravil konkurence v postopkih organov, pristojnih za konkurenco, in v postopkih z odškodninskimi tožbami pred nacionalnimi sodišči.

Člen 2

Pravica do polnega nadomestila

1. **Države članice zagotovijo, da oseba, ki je utrpela** škodo zaradi kršitve zakonodaje Unije ali nacionalne zakonodaje o konkurenci, lahko zahteva **in pridobi** polno nadomestilo za takšno škodo.
2. S polnim nadomestilom se za **osebo, ki je utrpela** škodo, vzpostavi stanje, v katerem bi ta oseba bila, če ne bi bilo kršitve. ■ Polno nadomestilo zajema nadomestilo za dejansko škodo in izgubljeni dobiček ter plačilo obresti ■ .
- 2a. **Polno nadomestilo ne vključuje drugih odškodnin, kot so kazenske odškodnine ali večkratni zneski, ter kazni, ki vodijo do čezmernih nadomestil.**
3. Države članice zagotovijo, da lahko oškodovanci učinkovito uveljavljajo svoje odškodninske zahteve.
- 3a. **Postopki organa, pristojnega za konkurenco, po zasebni tožbi ali pred njo ne vplivajo na skupno višino plačane globe in odškodnine. Organi, pristojni za**

konkurencu, povežejo skupno višino plačane globe in odškodnine, na primer z odlogom deleža globe, če se pričakuje nadaljnja tožba. Vendar države članice zagotovijo, da zaradi tega ne pride do daljše negotovosti pri podjetjih kršiteljih, kar zadeva dokončno poravnavo, prav tako pa to ne sme vplivati na pravico posameznikov in podjetij do odškodnine za utrpelo škodo.

Člen 3

Načeli učinkovitosti in enakovrednosti

Države članice zagotovijo, da se vsa nacionalna materialna in procesna pravila v zvezi s postopki z odškodninskimi tožbami oblikujejo in uporabljajo tako, da oškodovancu zagotovijo učinkovito uveljavljanje pravice do polnega nadomestila iz prava Unije za škodo, povzročeno s kršitvijo zakonodaje o konkurenci. Nobena nacionalna materialna in procesna pravila v zvezi s postopki z odškodninskimi tožbami zaradi kršitev člena 101 ali 102 PDEU za oškodovance niso manj ugodna od *tistih*, ki urejajo **ukrepe za kršitve nacionalne zakonodaje po nacionalnem pravu**.

Člen 4

Opredelitev pojmov

V tej direktivi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

- (1) „kršitev zakonodaje o konkurenci“ pomeni kršitev člena 101 ali 102 PDEU ali nacionalne zakonodaje o konkurenci;
- (2) „nacionalna zakonodaja o konkurenci“ pomeni določbe nacionalne zakonodaje, ki imajo večinoma isti cilj kot člena 101 in 102 PDEU ter se uporabijo v isti zadevi in vzporedno z zakonodajo Unije o konkurenci v skladu s členom 3(1) Uredbe (ES) št. 1/2003, **vendar ne vključuje določb nacionalne zakonodaje, ki nalagajo kazenske sankcije zoper fizične osebe, razen če so takšne sankcije sredstva, s katerim se izvršuje zakonodaja o konkurenci**;
- (3) „odškodninska tožba“ pomeni tožbo po nacionalni zakonodaji, v okviru katere oškodovanec vloži odškodninski zahtevek pri nacionalnem sodišču, **in lahko zajema** tudi tožbe, v okviru katerih nekdo kot zastopnik enega ali več oškodovancev vloži odškodninski zahtevek pri nacionalnem sodišču, če nacionalna zakonodaja določa to možnost;
- (4) „odškodninski zahtevek“ pomeni zahtevek za nadomestilo škode, povzročene s kršitvijo zakonodaje o konkurenci;
- (5) „oškodovanec“ pomeni vsakogar, **ki je utrpel škodo zaradi kršitve zakonodaje o konkurenci**;

- (6) „nacionalni organ, pristojen za konkurenco,“ pomeni organ, ki ga država članica v skladu s členom 35 Uredbe (ES) št. 1/2003 določi kot odgovornega za uporabo **zakonodaje o konkurenci**;
- (7) „organ, pristojen za konkurenco,“ pomeni Komisijo ali nacionalni organ, pristojen za konkurenco;
- (8) „nacionalno sodišče“ ■ pomeni vsako sodišče države članice v smislu člena 267 PDEU;
- (9) „pritožbeno sodišče“ pomeni nacionalno sodišče, ki je pristojno za sodno presojo odločb nacionalnih organov, pristojnih za konkurenco, v okviru česar je lahko pristojno tudi za ugotavljanje kršitev **zakonodaje o konkurenci**;
- (10) „odločba o kršitvi“ pomeni odločbo organa, pristojnega za konkurenco, ali pritožbenega sodišča, ki ugotovi kršitev zakonodaje o konkurenci;
- (11) „pravnomočna odločba o kršitvi“ pomeni odločbo o kršitvi, ■ zoper katero **se ni mogoče pritožiti**;
- (12) „kartel“ pomeni **usklajeno ravnanje dveh ali več horizontalnih konkurentov na trgu, katerega namen je doseganje dohodkov, ki presegajo tiste, ki bi bili mogoči ob običajni konkurenci, ali usklajevanje** njihovega ravnanja na trgu **tako, da podjetjem, ki poslujejo po običajnih tržnih pogojih, preprečijo pridobitev tržnega deleža, s pomočjo praks, kot so med drugim določanje ali usklajevanje nakupnih ali prodajnih cen ali drugih pogojev trgovanja, neprimerne prakse podeljevanja licenc, razdelitev proizvodnih ali prodajnih kvot, delitev trgov in kupcev, vključno z manipulacijo razpisov za zbiranje ponudb, omejitve pri uvozu ali izvozu ■ ali protikonkurenčni ukrepi zoper druge konkurente**;
- (13) „program prizanesljivosti“ pomeni program **v zvezi z izvajanjem člena 101 PDEU ali zadevnih določb nacionalne zakonodaje**, na podlagi katerega udeleženec v skrivnem kartelu neodvisno od drugih podjetij v kartelu sodeluje s preiskovalnim organom ali organom, pristojnim za konkurenco, tako da prostovoljno predstavi informacije o kartelu in svojo vlogo v njem, v zameno za kar se mu prizna imuniteta pred kakršno koli globo, ki se naloži kartelu, ali znižanje zneska takšne globe;
- (14) „izjava ■ zaradi prizanesljivosti“ pomeni ustno ali pisno predložitev informacij **ali dokumentacije** podjetja o ■ kartelu in njegovi vlogi v njem, ki jo podjetje ali njegov zastopnik prostovoljno zagotovi organu, pristojnemu za konkurenco, in ki je bila pripravljena posebej zaradi predložitve organu, da bi se podjetju priznala imuniteta ali znižanje zneska globe v okviru programa prizanesljivosti v zvezi z izvajanjem člena 101 PDEU ali zadevnimi določbami nacionalne zakonodaje; to ne zajema dokumentov ali informacij, ki obstajajo neodvisno od postopka organa, pristojnega za konkurenco („predhodne informacije“);
- (15) „vloga za poravnavo“ pomeni dokument o tem, da je podjetje priznalo svoje sodelovanje pri kršitvi **zakonodaje o konkurenci** in krivdo zanjo, ki ga je podjetje ali

njegov zastopnik prostovoljno predložil organu, pristojnemu za konkurenco, in ki je bil pripravljen posebej kot del formalne vloge, naj organ začne hitri postopek;

- (16) „povečani stroški“ pomeni **razliko med dejansko plačano ceno zaradi kršitve zakonodaje o konkurenci in ceno, ki bi obveljala, če ne bi bilo takšne kršitve**;
- (17) „sporazumna poravnava“ pomeni sporazum, v skladu s katerim se plača odškodnina na podlagi sporazumne rešitve spora;
- (17a) „neposredni kupec“ pomeni **neposredno stranko podjetja, ki je kršilo zakonodajo o konkurenci**;
- (17b) „posredni kupec“ pomeni **kupca izdelkov ali storitev podjetja, ki je kršilo zakonodajo o konkurenci, ki teh proizvodov ni kupil neposredno od podjetja kršitelja**.

POGLAVJE II

RAZKRITJE DOKAZOV

Člen 5

Razkritje dokazov

1. ***V postopku v zvezi z odškodninsko tožbo pred nacionalnim sodiščem v Uniji na zahtevo tožnika, ki je predstavil utemeljeno obrazložitev z dovolj razpoložljivimi dejstvi in dokazi, da bi utemeljil verodostojnost svojega odškodninskega zahtevka, države članice zagotovijo, da lahko nacionalna sodišča tožencu ali tretji osebi odredijo razkritje dokazov, in sicer v skladu s pogoji iz tega poglavja. Države članice sodiščem zagotovijo tudi možnost, da na zahtevo toženca odredijo razkritje dokazov tožniku ali tretji osebi.***

Ta **odstavek** ne vpliva na pravice in obveznosti nacionalnih sodišč iz Uredbe Sveta (ES) št. 1206/2001.

- 1a. Države članice zagotovijo, da nacionalna sodišča od nacionalnega organa, pristojnega za konkurenco, zahtevajo razkritje dokazov, kadar tožnik zahtevanih dokazov ni zagotovil.***
2. Države članice zagotovijo, da nacionalna sodišča lahko odredijo razkritje **določenih dokazov ali kategorij dokazov, ki se v utemeljeni obrazložitvi opredelijo čim bolj natančno in ozko** na podlagi dejstev, dostopnih pod razumnimi pogoji, s katerimi

razpolaga nasprotna stranka ali tretja oseba in ki so potrebni za oceno povzročene škode v skladu s členom 2.

3. Države članice zagotovijo, da nacionalna sodišča omejijo razkritje dokazov le na tisto, kar je sorazmerno *in se nanaša na odškodninsko tožbo v Uniji*. Pri odločanju o tem, ali je razkritje, ki ga je zahtevala stranka, sorazmerno, nacionalna sodišča upoštevajo *ustrezne javne interese ter* pravne interese vseh zadevnih *zasebnih* strank in tretjih oseb. Zlasti upoštevajo:
- (a) verjetnost, da je prišlo do zatrjevane kršitve zakonodaje o konkurenci;
 - (aa) *potrebo po zaščiti učinkovitosti javnega izvrševanja zakonodaje o konkurenci;*
 - (b) obseg in stroške razkritja, zlasti za zadevne tretje osebe *in z namenom preprečevanja iskanja na slepo;*
 - (c) ali dokazi, ki naj bi bili razkriti, vsebujejo zaupne informacije, zlasti v zvezi s katerimi koli tretjimi osebami, in ali obstajajo dogovori o varovanju takšnih zaupnih informacij ter
 - (d) v primerih, ko kršitev *zakonodaje o konkurenci* preiskuje ali jo je preiskoval organ, pristojen za konkurenco, ali je zahteva vsebovala podrobnosti o naravi, predmetu ali vsebini takšnih dokumentov ■ , ki so bili predloženi organu, pristojnemu za konkurenco, ali so del spisa takšnega organa.
4. Države članice zagotovijo, da *imajo nacionalna sodišča pristojnost, da odredijo razkritje dokazov, ki vsebujejo* zaupne informacije, *kadar menijo, da so pomembni v okviru odškodninske tožbe. Zagotovijo tudi, da imajo nacionalna sodišča pri odreditvi razkritja takšnih informacij* na voljo *učinkovite ukrepe za njihovo varstvo.*
5. Države članice *zagotovijo, da nacionalna sodišča pri odredbah o razkritju dokazov uveljavijo polni učinek varovanja poklicne skrivnosti odvetnikov v skladu z zakonodajo Unije ali nacionalno zakonodajo.*
- Interes podjetij pri izogibanju odškodninskim tožbam zaradi kršitve zakonodaje o konkurenci ni interes, ki ga gre zaščititi.*
- 5a. *Države članice zagotovijo, da so zainteresirane strani, ki imajo dokument, za katerega se zahteva razkritje, zaslišane, preden nacionalno sodišče v skladu s tem členom odredi razkritje informacij iz navedenih dokumentov.*
6. Če so nacionalna sodišča pristojna za odreditev razkritja brez zaslišanja osebe, od katere se razkritje zahteva, države članice zagotovijo, da nacionalno sodišče ne določi kazni za neizpolnitev takšne odredbe, dokler *se takemu naslovniku ne zagotovi možnost biti zaslišan pred nacionalnim sodiščem.*

7. Dokazi obsegajo vse vrste dokazov, ki so dopustni v postopkih pred nacionalnimi sodišči, zlasti dokumente in vse druge predmete, ki vsebujejo informacije, ne glede na vrsto nosilca, na katerem so shranjene informacije.
8. Ta člen, brez vpliva na obveznost iz odstavka 4 in omejitve iz člena 6, državam članicam ne preprečuje, da bi ohranile ali sprejele pravila v zvezi s sistemom širšega razkritja dokazov.

Člen 6

Razkritje dokazov, vključenih v spis organa, pristojnega za konkurenco

1. Države članice zagotovijo, da *se* za namen postopka z odškodninsko tožbo v primerih, ko nacionalna sodišča odredijo razkritje dokazov iz spisa organa, pristojnega za konkurenco, ob upoštevanju pravil iz člena 5 uporabljajo v nadaljevanju navedene določbe.

To poglavje ne posega v pravila in prakse zakonodaje Unije na področju dostopa do dokumentov.

- 1a. Nacionalna sodišča pri ocenjevanju sorazmernosti odredbe za razkritje informacij v skladu z merili iz člena 5(3) upoštevajo, ali je zahteva vsebovala podrobnosti o naravi, predmetu ali vsebini takšnih dokumentov oziroma je bila zahteva splošna zahteva v zvezi z dokumenti, predloženimi organu, pristojnemu za konkurenco, in ali je vložnik vložil zahtevek za razkritje v zvezi z odškodninsko tožbo pred nacionalnim sodiščem.

Nacionalna sodišča pri ocenjevanju sorazmernosti odredbe za razkritje dokazov iz odstavkov 2 in 2a upoštevajo interese učinkovitega javnega izvrševanja zakonodaje o konkurenci.

2. Nacionalna sodišča **lahko** šele po tem, ko je organ, pristojen za konkurenco, **kakorkoli** končal postopek, odredijo razkritje naslednjih vrst dokazov:
 - (a) informacije, ki jih je pripravila fizična ali pravna oseba posebej za postopek organa, pristojnega za konkurenco;
 - (b) informacije, ki jih je zbral organ, pristojen za konkurenco, med svojim postopkom *in poslal udeležnim stranem*;

(ba) *ponudbe za sporazumno poravnavo, ki so bile umaknjene.*
- 2a. Nacionalna sodišča stranki ali tretji osebi praviloma ne smejo nikoli odrediti razkritja katere koli v nadaljevanju navedene vrste dokazov v kakršni koli obliki:
 - (a) *izjave zaradi prizanesljivosti ali*
 - (b) *vloge za poravnavo.*

- 2b. Če tožnik predloži dejstva in dokaze, ki so mu na voljo pod razumnimi pogoji in utemeljeno kažejo, da so nekateri podatki ali informacije v zvezi z dokumentom, vključenim v mapo organa, pristojnega za konkurenco, ki jih sicer ni mogoče zagotoviti, nepogrešljivi za določitev škode in podporo njegovemu zahtevku, imajo nacionalna sodišča, kadar je zahteva tožnika *prima facie* dobro utemeljena, brez poseganja v določbe tega člena in člena 5 možnost, da:
- (a) dostopajo do takega dokumenta in ga analizirajo;
 - (b) zaslišijo zainteresirane strani, ki ga imajo, ter
 - (c) odredijo omejeno razkritje ustreznih podatkov ali delov zadevnega dokumenta, ki so nujno potrebni, da tožniku zagotovijo informacije, potrebne v ta namen, pod ustreznimi pogoji, ki ščitijo javni interes in zaupnost informacij.
3. Sodišče lahko razkritje dokazov iz spisa organa, pristojnega za konkurenco, ki ne spadajo v nobeno od vrst, navedenih v *tem členu*, odredi kadar koli v postopku z odškodninsko tožbo *brez poseganja v ta člen*.
- 3a. Države članice zagotovijo, da so organi, pristojni za konkurenco, ali zainteresirane strani, ki imajo dokument, pomemben za odškodninsko tožbo, zaslišani, preden nacionalno sodišče v skladu s tem členom odredi razkritje tega dokumenta ali informacij, pridobljenih iz njega.

Člen 7

Omejitve uporabe dokazov, pridobljenih izključno z dostopom do spisa organa, pristojnega za konkurenco

2. Države članice zagotovijo, da dokazi, navedeni v členu 6(2), ki jih pridobi fizična ali pravna oseba izključno z dostopom do spisa organa, pristojnega za konkurenco, pri uresničevanju svojih pravic do obrambe v skladu s členom 27 Uredbe št. 1/2003 ali ustreznimi določbami nacionalne zakonodaje, niso dopustni v postopku z odškodninsko tožbo, dokler ta organ, pristojen za konkurenco, ne konča svojega postopka ali izda odločbe iz člena 5 ali Poglavlja III Uredbe št. 1/2003.
3. Države članice zagotovijo, da lahko dokaze, ki jih pridobi fizična ali pravna oseba izključno z dostopom do spisa organa, pristojnega za konkurenco, pri uresničevanju svojih pravic do obrambe v skladu s členom 27 Uredbe št. 1/2003 ali ustreznimi določbami nacionalne zakonodaje in ki niso dopustni v skladu z odstavkom 2 tega člena, v postopku z odškodninsko tožbo uporabi le navedena fizična ali pravna oseba oziroma fizična ali pravna oseba, ki je njen pravni naslednik, vključno z osebo, ki je pravni naslednik zahtevka pravnega predhodnika.

Člen 8

Sankcije

1. Države članice zagotovijo, da nacionalna sodišča strankam, tretjim osebam in njihovim pravnim zastopnikom **učinkovito** naložijo sankcije, če:
 - (a) ne izpolnijo sodne odredbe **nacionalnega sodišča** za razkritje ali zavrnejo njeno izpolnitev;
 - (b) uničijo relevantne dokaze, če je **■** :
 - (i) stranka, ki je dokaze uničila, bila ali je bila pred tem stranka v postopku organa, pristojnega za konkurenco, v zvezi z ravnanjem, ki je podlaga za odškodninsko tožbo; ali
 - (ii) stranka, ki je dokaze uničila, vedela ali bi se lahko od nje razumno pričakovalo, da je vedela, da je bila pri nacionalnem sodišču vložena odškodninska tožba in da so bili dokazi relevantni za utemeljitev bodisi odškodninskega zahtevka bodisi ugovora zoper njega; ali
 - (iii) stranka, ki je dokaze uničila, vedela, da so bili dokazi relevantni za tekoči ali prihodnji postopek z odškodninsko tožbo, v katerem je ali bi bila tožnica ali toženka;
 - (c) ne izpolnijo obveznosti, ki so jim bile naložene s sodno odredbo **nacionalnega sodišča** za varstvo zaupnih podatkov, ali zavrnejo njihovo izpolnitev; or
 - (d) zlorabijo pravice v zvezi z razkritjem dokazov, določene v tem poglavju, ter dokaze in informacije, ki iz njega izhajajo, **zlasti če se informacije, pridobljene z razkritjem, posredujejo tretjim osebam ali uporabijo v drugih postopkih v nasprotju s členom 5(2)(bb)**.
2. Države članice zagotovijo, da so sankcije, ki jih lahko naložijo nacionalna sodišča, učinkovite, sorazmerne in odvračilne. Kar zadeva ravnanje strank v postopku z odškodninsko tožbo, sta sankciji, ki sta na voljo nacionalnim sodiščem, možnost sprejetja odločitve v škodo strank, kot so domneva, da je relevantno vprašanje dokazano, oziroma popolna ali delna zavrnitev zahtevkov in ugovorov ter možnost odreditve plačila stroškov.

POGLAVJE III

UČINEK NACIONALNIH ODLOČB, ZASTARANJE IN SOLIDARNA ODGOVORNOST

Člen 9

Učinek nacionalnih odločb

Kadar nacionalna sodišča v skladu s členom 101 ali 102 PDEU ali nacionalno zakonodajo o konkurenci v postopkih z odškodninskimi tožbami odločajo o sporazumih, sklepih ali ravnanjih, ki so že predmet pravnomočne odločbe o kršitvi, ki sta jo izdala nacionalni organ, pristojen za konkurenco, ali **nacionalno** sodišče, države članice zagotovijo, da nacionalna sodišča ne morejo sprejeti odločitev v nasprotju s takšnimi odločbami o kršitvi **zakonodaje o konkurenci**. Ta obveznost ne posega v pravice in obveznosti iz člena 267 PDEU, **pravico do učinkovitega pravnega sredstva, poštenega sojenja in obrambe v skladu s členoma 47 in 48 Listine ter pravico do poštenega zaslišanja v skladu s členom 6 Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin**.

Člen 10

Zastaranje

1. Države članice določijo pravila o zastaranju glede vložitve odškodninskih tožb v skladu s tem členom. Navedena pravila določajo začetek teka zastaranja, čas, potreben za zastaranje, in okoliščine, v katerih se lahko zastaranje pretrga ali zadrži.
2. Države članice zagotovijo, da zastaranje ■ začne teči **zadnji dan po tem, ko je** oškodovanec ■ seznanjen ali **je od njega** razumno pričakovati, da je seznanjen:
 - (a) z ravnanjem, ki pomeni kršitev **zakonodaje o konkurenci**;
 - (b) z opredelitvijo takšnega ravnanja kot kršitve zakonodaje ■ o konkurenci;
 - (c) z dejstvom, da mu je kršitev **zakonodaje o konkurenci** povzročila škodo ter
 - (d) z identiteto **podjetja kršitelja**.
3. Države članice zagotovijo, da zastaranje ne začne teči pred dnem, ko nepretrgana ali ponovljena kršitev **zakonodaje o konkurenci** preneha.
4. Države članice zagotovijo, da je zastaralni rok za vložitev odškodninske tožbe vsaj pet let.

5. Države članice zagotovijo, da se zastaranje zadrži, če organ, pristojen za konkurenco, sprejme ukrep za namen preiskave ali postopka o kršitvi **zakonodaje o konkurenci**, s katero je povezana odškodninska tožba. Zadržanje zastaranja preneha najprej *dve leti po odločbi, s katero je bil zaključen postopek zaradi kršitve ali domnevne kršitve zakonodaje o konkurenci.* ■

Člen 11

Solidarna odgovornost

1. Države članice zagotovijo, da so podjetja, ki so s skupnim delovanjem kršila zakonodajo o konkurenci, solidarno odgovorna za škodo, povzročeno s kršitvijo **zakonodaje o konkurenci**: vsako *od teh podjetij* odgovarja za plačilo celotne škode in oškodovanec *ima pravico zahtevati* plačilo polnega nadomestila od katerega koli od njih, dokler ni v celoti poplačan.

Kadar gre za malo ali srednje podjetje v skladu z opredelitvijo v Priporočilu Komisije C(2003)1422¹, ki ni kršilo zakonodaje o konkurenci ali ni povzročilo, da bi jo kršila druga podjetja in je dokazalo, da njegov relativni delež v škodi, ki jo je povzročila kršitev, znaša manj kot 5 %, je podjetje odgovorno samo svojim neposrednim in posrednim kupcem.

2. Države članice zagotovijo, da je podjetje, ki mu je organ, pristojen za konkurenco, priznal imuniteto pred globami v okviru programa prizanesljivosti, odškodninsko odgovorno oškodovancem, ki niso njegovi neposredni ali posredni kupci oziroma dobavitelji, le v primeru, ko ti ne morejo pridobiti polnega nadomestila od drugih podjetij, ki so vpletena v isto kršitev zakonodaje o konkurenci.
3. Države članice zagotovijo, da lahko podjetje kršitelj zahteva od vsakega drugega podjetja kršitelja, naj mu povrne znesek, ki se določi glede na njegov relativni delež v škodi, povzročeni s kršitvijo **zakonodaje o konkurenci**. Znesek prispevka podjetja, ki mu je organ, pristojen za konkurenco, priznal imuniteto pred globami v okviru programa prizanesljivosti, ne preseže deleža v škodi, ki jo je podjetje povzročilo svojim neposrednim ali posrednim kupcem oziroma dobaviteljem.
4. Kar zadeva kršitev **zakonodaje o konkurenci** podjetij kršiteljev, s katero je bila povzročena škoda oškodovancem, ki niso njihovi neposredni ali posredni kupci oziroma dobavitelji, države članice zagotovijo, da se obseg prispevka osebe z imuniteto določi glede na njen relativni delež v takšni škodi.

¹ *Priporočilo Komisije C(2003) 1422 z dne 6. maja 2013 o opredelitvi mikro, malih in srednje velikih podjetij (UL L 124, 20.5.2003, str. 36).*

POGLAVJE IV

NADALJNI PRENOS POVEČANIH STROŠKOV

Člen 12

Ugovor nadaljnjega prenosa

1. Države članice zagotovijo, da lahko toženec v postopku z odškodninsko tožbo kot ugovor zoper odškodninski zahtevek uveljavlja dejstvo, da je tožnik v celoti ali delno prenesel naprej povečane stroške, ki so posledica kršitve **zakonodaje o konkurenci, razen če tožnik ni utrpel izgube dobička**. Dokazno breme glede nadaljnjega prenosa povečanih stroškov nosi toženec, **ki lahko upravičeno zahteva razkritje od tožnika. Od obtoženca se ne zahteva plačilo zneska, ki presega skupno vrednost škode, povzročene s kršitvijo.**
- 1a. Države članice zagotovijo, da je nacionalno sodišče pristojno, da oceni, kateri del povečanih stroškov se je prenesel naprej.*
2. Če so bili povečani stroški preneseni naprej na osebe na naslednji stopnji dobavne verige, ki nimajo pravne možnosti zahtevati nadomestila za škodo, ki so jo utrpeli, toženec ni upravičen do uveljavljanja ugovora iz **1** odstavka **1**.

Člen 13

Posredni kupci

1. Kadar je v postopku z odškodninsko tožbo obstoj odškodninskega zahtevka ali znesek nadomestila, ki se dodeli, odvisen od tega, ali – oziroma v kakšnem obsegu – so se povečani stroški prenesli naprej na tožnika, **brez poseganja v trgovinsko predpostavko, da se povečanja cene prenašajo po dobavni verigi naprej**, države članice zagotovijo, da dokazno breme glede obstoja in obsega takšnega nadaljnjega prenosa nosi tožnik, **ki lahko utemeljeno zahteva razkritja od toženca**.
2. V primeru iz odstavka 1 tega člena se šteje, da je posredni kupec dokazal, da so bili nanj preneseni povečani stroški, če izkaže:
 - (a) da je toženec kršil zakonodajo o konkurenci;
 - (b) da so bili posledica kršitve **zakonodaje o konkurenci** povečani stroški za neposrednega kupca toženca ter
 - (c) da je kupil blago ali storitve, ki so bili predmet kršitve **zakonodaje o konkurenci**, oziroma blago ali storitve, ki izhajajo iz blaga ali storitev, ki so

bile predmet kršitve *zakonodaje o konkurenci*, ali pa vsebujejo takšno blago ali storitve.

Države članice zagotovijo, da *so njihova nacionalna sodišča pristojnan da ocenijo*, kateri del povečanih stroškov se je prenesel naprej *na posrednega kupca*.
Nacionalnim sodiščem so v pomoč jasne, preproste in izčrpne smernice, ki jih izda Komisije.

Ta določba ne posega v pravico *podjetja* kršitelja, v skladu s katero lahko ta izkaže, da povečani stroški niso bili ali niso bili v celoti preneseni na posrednega kupca.

Člen 14

Izgubljeni dobiček in kršitev zakonodaje o konkurenci na ravni dobave

1. Pravila iz tega poglavja ne posegajo v pravico *katerega koli* oškodovanca, *ki je utrpel škodo*, da zahteva nadomestilo za izgubljeni dobiček, *dejansko izgubo in plačilo obresti*.
2. Države članice zagotovijo, da se pravila iz tega poglavja ustrezno uporabijo, kadar je kršitev zakonodaje o konkurenci povezana z dobavo podjetju kršitelju.

Člen 15

Odškodninske tožbe tožnikov z različnih stopenj dobavne verige

1. Kar zadeva ocenjevanje, ali so zahteve dokaznega bremena, ki izhajajo iz uporabe *členov 12 in 13*, izpolnjene, države članice zagotovijo, da nacionalna sodišča, pri katerih so bile vložene odškodninske tožbe, ustrezno upoštevajo:
 - (a) odškodninske tožbe, ki so povezane z isto kršitvijo zakonodaje o konkurenci, vendar so jih vložili tožniki z drugih stopenj dobavne verige; ali
 - (b) sodbe, izdane na podlagi takšnih tožb;*(ba) vse zadevne rezultate, pridobljene v javnih zadevah na področju konkurence.*
2. Ta določba ne vpliva na pravice in obveznosti nacionalnih sodišč iz člena 30 Uredbe (EU) št. 1215/2012.

POGLAVJE V

OCENJEVANJE ŠKODE

Člen 16

Ocenjevanje škode

1. Države članice zagotovijo, da se v primeru kartelne kršitve domneva, da je kršitev povzročila škodo **na trgu**. Podjetje kršitelj ima pravico, da izpodbija to domnevo.
2. Države članice zagotovijo, da dokazno breme ter dokazni standard **■**, ki **sta potrebna** za ocenjevanje škode, ne **moreta** dejansko onemogočiti uveljavljanja pravice **■** do odškodnine ali ga pretirano otežiti. Države članice zagotovijo, da se **njihovim nacionalnim sodiščem** podeli pristojnost za ocenjevanje obsega škode, **če tožnik ne more neposredno dokazati obsega škode, ki jo je utrpel. Organi, pristojni za konkurenco, na zahtevo zagotovijo navodila za ocenjevanje škode.**

POGLAVJE VI

SPORAZUMNO REŠEVANJE SPOROV

Člen 17

Odložilni učinek sporazumnega reševanja sporov

1. Države članice zagotovijo, da se zastaranje glede vložitve odškodninske tožbe zadrži za čas postopka sporazumnega reševanja spora. Prekinitev zastaralnega roka se uporabi le v zvezi s tistimi strankami, ki sodelujejo ali so sodelovale pri sporazumnem reševanju spora.
2. Države članice nacionalnim sodiščem, pri katerih je bila vložena odškodninska tožba, zagotovijo možnost, da prekinijo postopek, če stranke tega postopka sodelujejo pri sporazumnem reševanju spora v zvezi z zahtevkom iz te odškodninske tožbe.
 - 2a. ***Prekinitev iz odstavka 2 ni daljša od enega leta.***
 - 2b. ***Po sporazumni poravnavi lahko organ, pristojen za konkurenco, nadomestilo, ki je bilo plačano pred odločitvijo, upošteva kot olajševalno okoliščino pri določanju kazni.***

Člen 18

Učinek dogovorov o poravnavi za naknadne odškodninske tožbe

1. Države članice zagotovijo, da se na podlagi dogovora o poravnavi zahtevk oškodovanca, ki se poravna, zmanjša za delež sokršitelja, s katerim se poravna, v škodi, ki jo je kršitev povzročila oškodovancu. Sokršitelji, ki se ne poravnajo, za preostali znesek zahtevka ne morejo terjati prispevka od sokršitelja, ki se poravna. Le kadar sokršitelji, ki se ne poravnajo, ne morejo plačati zneska preostale škode iz zahtevka, se lahko od sokršitelja, ki se je poravnal, zahteva plačilo deleža v škodi oškodovancu, ki se poravna, **razen če je to izrecno izključeno v okviru pogojev sporazumne poravnave.**
2. Nacionalna sodišča pri določanju deleža v škodi vsakega sokršitelja ustrezno upoštevajo morebitne predhodne dogovore o poravnavi, ki jih je sklenil posamezni sokršitelj.

POGLAVJE VII

KONČNE DOLOČBE

Člen 19

Ponovni pregled

Komisija pregleda izvajanje te direktive ter **posreduje poročilo** Evropskemu parlamentu in Svetu najpozneje do [...] [**UL: vstaviti datum: štiri leta po začetku veljavnosti te direktive**].

Pregled po potrebi spremlja zakonodajni predlog. Komisija naj v svojem predlogu upošteva, da lahko zgodnje ponudbe za poravnavo odškodninskih zahtevkov za kršitve zakonodaje o konkurenci, preden organ, pristojen za konkurenco, ugotovi kršitev, ki so pravočasno posredovane zadevnemu organu, pristojnemu za konkurenco, štejejo za olajševalno okoliščino pri določanju kazni v okviru zakonodaje o konkurenci.

Člen 20

Prenos v nacionalno zakonodajo

1. Države članice sprejmejo zakone, predpise in upravne določbe, potrebne za uskladitev s to direktivo, najkasneje ...* [**UL: vstaviti datum: dve leti po začetku veljavnosti te direktive**]. Komisiji nemudoma sporočijo besedilo navedenih predpisov.

Države članice se v sprejetih predpisih sklicujejo na to direktivo ali pa sklic navedejo ob njihovi uradni objavi. Način sklicevanja določijo države članice.

2. Države članice sporočijo Komisiji besedilo glavnih določb nacionalne zakonodaje, ki so jih sprejele na področju uporabe te direktive.

Člen 20a

Prehodno obdobje

Zakoni, predpisi in upravne določbe, ki jih sprejmejo države članice v skladu s členom 20, se ne uporabljajo za kršitve zakonodaje o konkurenci, ki so predmet tekoče odškodninske tožbe pred nacionalnim sodiščem na dan začetka veljavnosti te direktive ali pred njim.

Člen 21

Začetek veljavnosti in prehodna določba za tekoče postopke

Ta direktiva začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Člen 22

Naslovniki

Ta direktiva je naslovljena na države članice.

V [...],

Za Evropski parlament

Za Svet

27.1.2014

MNENJE ODBORA ZA PRAVNE ZADEVE (*)

za Odbor za ekonomske in monetarne zadeve

o predlogu direktive Evropskega parlamenta in Sveta o nekaterih pravilih, ki urejajo postopke z odškodninskimi tožbami v nacionalni zakonodaji zaradi kršitev določb zakonodaje o konkurenci držav članic in Evropske unije
(COM(2013)0404 – C7-0170/2013 – 2013/0185(COD))

Pripravljaivec mnenja (*): Bernhard Rapkay

(*) Pridruženi odbor – člen 50 Poslovnika

KRATKA OBRAZLOŽITEV

Razprava o morebitni uvedbi skupnih pravil o postopkih z odškodninskimi tožbami zaradi kršitev zakonodaje o konkurenci poteka že skoraj desetletje. Zato je dobrodošel predlog te direktive, ki ga je predložila Komisija, ker bo potrošnikom ter malim in srednjim podjetjem pomagal uresničevati pravico do odškodnine zaradi kršitev zakonodaje o konkurenci. Ker ni nacionalnih predpisov, ki bi ustrezno urejali odškodninske tožbe, ali zaradi različnih nacionalnih zakonodaj, so v neenakem položaju ne le žrtve, ampak tudi kršitelji zakonodaje o konkurenci. To bi lahko ustvarjalo konkurenčno prednost za podjetja, ki so kršila člen 101 ali 102 PDEU, vendar nimajo sedeža ali ne poslujejo v eni od držav članic z ugodno zakonodajo za tožnike. Različni predpisi v zvezi z odgovornostjo lahko škodujejo konkurenci in ovirajo pravilno delovanje notranjega trga. Pripravljaivec mnenja zato pozdravlja predlog Komisije, da se poenostavi dostop do sodnega varstva in žrtvam omogoči, da pridobijo odškodnino.

Pripravljaivec mnenja načeloma podpira programe prizanesljivosti, ker lahko omogočijo odkrivanje kršitev, in meni, da podjetij ne bi smeli odvracati od sodelovanja. Vendar pa taki programi podjetij ne bi smeli ščititi bolj, kot je potrebno, zlasti pa ne bi smeli kršiteljev oprostiti plačila odškodnine strankam niti povzročati pretirane zaščite informacij, ki jih potrebujejo tožniki kot dokaz, ki jim omogoča vložitev odškodninske tožbe.

Pripravljaivec mnenja podpira tudi spodbujanje sporazumnih poravnav in poudarja, da morajo biti te resnično prostovoljne. Za poenostavitev pravične poravnave bi morali tožniki imeti možnost pred sodnim postopkom pridobiti informacije od nacionalnih ali evropskih konkurenčnih organov v zvezi z obsegom nastale škode ali izgube.

Pridobitev dokazov je ključni dejavnik za uresničevanje pravice do pritožbe. Zato pripravljavec mnenja meni, da je nujno nadalje okrepiti določbe, ki jih predlaga Komisija, da

se omogoči sorazmeren dostop pod sodnim nadzorom do informacij, ki so za tožbo pomembne in potrebne. Nekatere vrste dokumentov ali informacij, ki jih ti dokumenti vsebujejo, so lahko upravičene do zaupnosti, vendar pa pripravljavec menja meni, da iz ocenjevanja, ali bi morali biti razkriti ali ne, ne bi smeli izključiti nobene kategorije dokumentov same po sebi.

V prejšnjih razpravah o tem, kako okrepiti položaj tožnikov, so bila kolektivna pravna sredstva predstavljena kot način, kako izboljšati enakost sredstev strank v odškodninskih sporih. Pripravljavec mnenja meni, da bi vsekakor morali spodbujati ohranitev ali uvedbo takih mehanizmov, čeprav za države članice ne bi bili obvezni, vendar pa hkrati ocenjuje, da bi se bilo pomembno izogniti nekaterim praksam, na primer zahtevi, da žrtve izrecno zavrnejo sodelovanje v kolektivni tožbi, ali omogočanju odvetniških nagrad, vezanih na višino odškodnine, ali kazenskih odškodnin.

PREDLOGI SPREMEMB

Odbor za pravne zadeve poziva Odbor za ekonomske in monetarne zadeve kot pristojni odbor, naj upošteva naslednje predloge sprememb:

Predlog spremembe 1

Predlog direktive Uvodna izjava 4

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

(4) Zaradi pravice iz prava Unije do nadomestila za škodo, povzročeno s kršitvijo protimonopolnih pravil, mora vsaka država članica imeti procesna pravila, ki zagotavljajo učinkovito uresničevanje navedene pravice. Potreba po učinkovitih pravnih sredstvih v sodnem postopku izhaja tudi iz pravice do učinkovitega sodnega varstva, kot je določena v prvem odstavku člena 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah in v drugem pododstavku člena 19(1) Pogodbe o Evropski uniji.

Predlog spremembe

(4) Zaradi pravice iz prava Unije do nadomestila za škodo, povzročeno s kršitvijo protimonopolnih pravil, mora vsaka država članica imeti procesna pravila, ki zagotavljajo učinkovito uresničevanje navedene pravice. Potreba po učinkovitih pravnih sredstvih v sodnem postopku izhaja tudi iz pravice do učinkovitega sodnega varstva, kot je določena v prvem odstavku člena 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah⁵³ in v drugem pododstavku člena 19(1) Pogodbe o Evropski uniji. ***Države članice bi morale zagotoviti učinkovito pravno varstvo na področjih, ki jih ureja pravo Unije.***

Predlog spremembe 2

Predlog direktive Uvodna izjava 5

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

(5) Za zagotovitev učinkovitega javnega *in zasebnega* izvrševanja pravil *konkurence* je treba *urediti* način usklajevanja teh dveh oblik izvrševanja, na primer z ureditvijo dostopa do dokumentov, s katerimi razpolagajo organi, pristojni za konkurenco. S takšnim usklajevanjem na ravni Unije se bo mogoče izogniti tudi različnosti veljavnih pravil, ki bi lahko ogrožala pravilno delovanje notranjega trga.

Predlog spremembe 3

Predlog direktive Uvodna izjava 7

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

(7) Za podjetja, ki so ustanovljena in poslujejo v različnih državah članicah, veljajo procesna pravila, ki pomembno vplivajo na obseg, v katerem lahko odgovarjajo za kršitve zakonodaje o konkurenci. Posledica tega neizenačenega zagotavljanja uveljavljanja pravice do nadomestila iz prava Unije je lahko konkurenčna prednost za nekatera podjetja, ki so kršila člen 101 ali 102 PDEU, in odvrča od uresničevanja pravic do ustanavljanja ter dobave blaga in opravljanja storitev v tistih državah

Predlog spremembe

(5) Za zagotovitev *učinkovitih ukrepov zasebnega izvrševanja na podlagi civilnega prava in* učinkovitega javnega izvrševanja *pristojnih organov, morata obe orodji součinkovati, da se zagotovi čim večja učinkovitost pravil o konkurenci. Urediti* je treba način usklajevanja teh dveh oblik izvrševanja, na primer z ureditvijo dostopa do dokumentov, s katerimi razpolagajo organi, pristojni za konkurenco. S takšnim usklajevanjem na ravni Unije se bo mogoče izogniti tudi različnosti veljavnih pravil, ki bi lahko ogrožala pravilno delovanje notranjega trga.

Predlog spremembe

(7) Za podjetja, ki so ustanovljena in poslujejo v različnih državah članicah, veljajo procesna pravila, ki pomembno vplivajo na obseg, v katerem lahko odgovarjajo za kršitve zakonodaje o konkurenci. Posledica tega neizenačenega zagotavljanja uveljavljanja pravice do nadomestila iz prava Unije je lahko konkurenčna prednost za nekatera podjetja, ki so kršila člen 101 ali 102 PDEU, in odvrča od uresničevanja pravic do ustanavljanja ter dobave blaga in opravljanja storitev v tistih državah

članicah, v katerih se uveljavljanje pravice do nadomestila učinkoviteje zagotavlja.

Kot takšne lahko razlike v režimih odgovornosti, ki veljajo v državah članicah, negativno vplivajo tako na konkurenco kot na pravilno delovanje notranjega trga.

članicah, v katerih se uveljavljanje pravice do nadomestila učinkoviteje zagotavlja.

Ker torej lahko razlike v režimih odgovornosti, ki veljajo v državah članicah, negativno vplivajo tako na konkurenco kot na pravilno delovanje notranjega trga, **je primerno, da direktiva temelji na dvojni pravni podlagi, in sicer na členih 103 in 114 PDEU.**

Obrazložitev

Argumenti v uvodni izjavi logično vodijo do zaključka, da mora direktiva temeljiti na dvojni pravni podlagi, in sicer na členih 103 in 114 PDEU, kar je treba zaradi jasnosti tudi izrecno navesti.

Predlog spremembe 4

Predlog direktive Uvodna izjava 8

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

(8) Zato je treba zagotoviti enakopravnejše konkurenčne pogoje podjetjem, ki poslujejo na notranjem trgu, poleg tega pa tudi izboljšati pogoje za potrošnike v zvezi z uresničevanjem njihovih pravic, ki izhajajo z notranjega trga. Ustrezen ukrep je zato zvišanje ravni pravne varnosti in zmanjšanje razlik med državami članicami, kar zadeva nacionalna pravila, ki urejajo postopke z odškodninskimi tožbami zaradi kršitve zakonodaje EU o konkurenci, in nacionalno zakonodajo o konkurenci, kadar se izvaja vzporedno z zadevno zakonodajo EU. Zbližanje teh pravil bo v pomoč tudi pri preprečevanju pojava večjih razlik med pravili držav članic, ki urejajo postopke z odškodninskimi tožbami v konkurenčnih zadevah.

Predlog spremembe

(8) Zato je treba **ob upoštevanju pogosto tudi čezmejne narave obsežnih kršitev zakonodaje o konkurenci** zagotoviti enakopravnejše konkurenčne pogoje podjetjem, ki poslujejo na notranjem trgu, poleg tega pa tudi izboljšati pogoje za potrošnike v zvezi z uresničevanjem njihovih pravic, ki izhajajo **iz** notranjega trga. Ustrezen ukrep je zato zvišanje ravni pravne varnosti in zmanjšanje razlik med državami članicami, kar zadeva nacionalna pravila, ki urejajo postopke z odškodninskimi tožbami zaradi kršitve zakonodaje EU o konkurenci, in nacionalno zakonodajo o konkurenci, kadar se izvaja vzporedno z zadevno zakonodajo EU. Zbližanje teh pravil bo v pomoč tudi pri preprečevanju pojava večjih razlik med pravili držav članic, ki urejajo postopke z odškodninskimi tožbami v konkurenčnih zadevah.

Obrazložitev

Obsežne kršitve zakonodaje o konkurenci pogosto niso omejene samo na eno državo članico, ampak imajo čezmejne učinke, ki vplivajo na trgovino med državami članicami in s tem na delovanje notranjega trga.

Predlog spremembe 5

Predlog direktive Uvodna izjava 13

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

(13) Dokazovanje je pomemben element, kar zadeva vložitev odškodninske tožbe zaradi kršitve nacionalne zakonodaje ali zakonodaje Unije o konkurenci. Vendar pa je za postopke v zadevah zaradi kršitev protimonopolnih pravil značilna asimetrija informacij. Zato je primerno zagotoviti, da se oškodovancem podeli pravica do uveljavitve razkritja dokazov, pomembnih za njihov zahtevek, ***ne da bi morali podrobno navesti vsak posamezni dokaz.*** Za zagotovitev enakosti orožij bi morala biti ta sredstva na voljo tudi tožencem v postopkih z odškodninskimi tožbami, da lahko ti zahtevajo razkritje dokazov zadevnih oškodovancev. Nacionalna sodišča lahko odredijo tudi razkritje dokazov tretjih oseb. Kadar želi nacionalno sodišče odrediti razkritje dokazov Komisije, se uporabljata načelo lojalnega sodelovanja med Evropsko unijo in njenimi državami članicami (člen 4(3) PEU) ter člen 15(1) Uredbe št. 1/2003, kar zadeva zaprosila za informacije.

Predlog spremembe 6

Predlog direktive Uvodna izjava 14

Predlog spremembe

(13) Dokazovanje je pomemben element, kar zadeva vložitev odškodninske tožbe zaradi kršitve nacionalne zakonodaje ali zakonodaje Unije o konkurenci. Vendar pa je za postopke v zadevah zaradi kršitev protimonopolnih pravil značilna asimetrija informacij. Zato je primerno zagotoviti, da se oškodovancem podeli pravica do uveljavitve razkritja dokazov, pomembnih za njihov zahtevek. Za zagotovitev enakosti orožij bi morala biti ta sredstva na voljo tudi tožencem v postopkih z odškodninskimi tožbami, da lahko ti zahtevajo razkritje dokazov zadevnih oškodovancev. Nacionalna sodišča lahko odredijo tudi razkritje dokazov tretjih oseb. Kadar želi nacionalno sodišče odrediti razkritje dokazov Komisije, se uporabljata načelo lojalnega sodelovanja med Evropsko unijo in njenimi državami članicami (člen 4(3) PEU) ter člen 15(1) Uredbe št. 1/2003, kar zadeva zaprosila za informacije.

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

(14) Relevantne dokaze bi bilo treba razkriti na podlagi odločbe sodišča in pod njegovim strogim nadzorom, zlasti kar zadeva nujnost in sorazmernost ukrepa razkritja. Iz zahteve po sorazmernosti izhaja, da je mogoče vložiti zahtevek za razkritje le, ko je oškodovanec na podlagi dejstev, ki so mu dostopna pod razumnimi pogoji, verjetno izkazal, da je utrpel škodo, ki jo je povzročil toženec. ***V zahtevku za razkritje bi se bilo treba sklicevati na vrste dokazov, ki so kar najbolj natančno in določno opredeljene, in sicer na podlagi dejstev, dostopnih pod razumnimi pogoji.***

Predlog spremembe 7

**Predlog direktive
Uvodna izjava 15**

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

(15) Zahtevo po sorazmernosti bi bilo treba previdno oceniti tudi takrat, kadar bi razkritje pomenilo vpogled v preiskovalno strategijo organa, pristojnega za konkurenco, ker bi razkrilo, kateri dokumenti so del spisa, ali kadar bi negativno vplivalo na način sodelovanja podjetij z organom, pristojnim za konkurenco. ***Zahtevek za razkritje se zato ne bi smel šteti za sorazmernega, kadar se sklicuje na splošno razkritje dokumentov iz spisa organa, pristojnega za konkurenco, v zvezi z določeno zadevo, ali dokumentov, ki jih predloži stranka v določeni zadevi. Tako velik obseg zahtevkov za razkritje tudi ne bi bil združljiv z dolžnostjo vložnika zahtevka, da opredeli vrste dokazov kar najbolj natančno in določno.***

Predlog spremembe

(14) Relevantne dokaze bi bilo treba razkriti na podlagi odločbe sodišča in pod njegovim strogim nadzorom, zlasti kar zadeva nujnost in sorazmernost ukrepa razkritja. Iz zahteve po sorazmernosti izhaja, da je mogoče vložiti zahtevek za razkritje le, ko je oškodovanec na podlagi dejstev, ki so mu dostopna pod razumnimi pogoji, verjetno izkazal, da je utrpel škodo, ki jo je povzročil toženec.

Predlog spremembe

(15) Zahtevo po sorazmernosti bi bilo treba previdno oceniti tudi takrat, kadar bi razkritje pomenilo vpogled v preiskovalno strategijo organa, pristojnega za konkurenco, ker bi razkrilo, kateri dokumenti so del spisa, ali kadar bi negativno vplivalo na način sodelovanja podjetij z organom, pristojnim za konkurenco.

Posebno pozornost bi bilo treba nameniti

preprečevanju vseh vrst zahtevkov, katerih namen je iskanje na slepo.

Obrazložitev

Obrazložitev je razvidna iz besedila.

Predlog spremembe 8

Predlog direktive

Uvodna izjava 17

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

(17) Čeprav bi morali biti relevantni dokazi, ki vsebujejo poslovne skrivnosti ali sicer zaupne informacije, v postopkih z odškodninskimi tožbami načeloma na voljo, pa je treba takšne zaupne informacije ustrezno zaščititi. Nacionalnim sodiščem bi morala biti zato na voljo vrsta ukrepov za zaščito takšnih zaupnih informacij pred razkritjem v postopku. Ti ukrepi lahko vključujejo možnost zaslišanj **v odsotnosti javnosti**, ki omejujejo krog oseb, upravičenih prisostvovati razkritju dokazov, in navodila izvedencem za pripravo povzetkov informacij v zgoščeni ali sicer nezaupni obliki. Ukrepi za varstvo poslovnih skrivnosti in drugih zaupnih podatkov **v praksi** ne bi smeli ovirati izvrševanja pravice do nadomestila.

Predlog spremembe

(17) Čeprav bi morali biti relevantni dokazi, ki vsebujejo poslovne skrivnosti ali sicer zaupne informacije, v postopkih z odškodninskimi tožbami načeloma na voljo, pa je treba takšne zaupne informacije ustrezno zaščititi. Nacionalnim sodiščem bi morala biti zato na voljo vrsta ukrepov za zaščito takšnih zaupnih informacij pred razkritjem v postopku. Ti ukrepi lahko vključujejo možnost **izbrisa občutljivih delov dokumenta**, zaslišanj **za zaprtimi vrati (in camera)**, ki omejujejo krog oseb, upravičenih prisostvovati razkritju dokazov, in navodila izvedencem za pripravo povzetkov informacij v zgoščeni ali sicer nezaupni obliki. Ukrepi za varstvo poslovnih skrivnosti in drugih zaupnih podatkov **kljub vsemu** ne bi smeli ovirati izvrševanja pravice do nadomestila.

Obrazložitev

Če dokumenti vsebujejo občutljive podrobnosti, na primer podatke o tretjih osebah, ki niso pomembni za postopek, se lahko izbrišejo. Po potrebi se lahko postopek vodi za zaprtimi vrati, da se zaščitijo posebej občutljive informacije.

Predlog spremembe 9

Predlog direktive

Uvodna izjava 19

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

(19) Programi prizanesljivosti in poravnalni postopki so pomembna orodja javnega izvrševanja zakonodaje Unije o konkurenci, saj prispevajo k odkrivanju, učinkovitemu pregonu in kaznovanju najhujših kršitev zakonodaje o konkurenci. Podjetja, ki predložijo dokumente izključno za namene programov prizanesljivosti in poravnalnih postopkov, se lahko odvrnejo od sodelovanja v tem okviru, če bi jih razkritje takšnih dokumentov izpostavilo civilni odgovornosti pod težjimi pogoji kot sokršitelje, ki ne sodelujejo z organi, pristojnimi za konkurenco. Da se zagotovi pripravljenost podjetij v zvezi s predložitvijo prostovoljnih izjav, s katerimi priznajo svoje sodelovanje pri kršitvi zakonodaje Unije ali nacionalne zakonodaje o konkurenci organu, pristojnemu za konkurenco, v okviru programa prizanesljivosti ali poravnalnega postopka, bi morale biti takšne izjave izvzete iz razkritja dokazov.

Predlog spremembe 10

Predlog direktive Uvodna izjava 26

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

(26) Nacionalna pravila o začetku, teku, zadržanju ali pretrganju zastaranja ne smejo neupravičeno ovirati vlaganja odškodninskih tožb. To je zlasti pomembno v primeru tožb, vloženih na podlagi ugotovitve organa, pristojnega za konkurenco, ali pritožbenega sodišča o kršitvi. Zato bi morali oškodovanci še vedno imeti možnost vložiti odškodninsko tožbo po koncu postopka organa,

Predlog spremembe

(19) Programi prizanesljivosti in poravnalni postopki so pomembna orodja javnega izvrševanja zakonodaje Unije o konkurenci, saj prispevajo k odkrivanju, učinkovitemu pregonu in kaznovanju najhujših kršitev zakonodaje o konkurenci. Podjetja, ki predložijo dokumente izključno za namene programov prizanesljivosti in poravnalnih postopkov, se lahko odvrnejo od sodelovanja v tem okviru, če bi jih razkritje takšnih dokumentov izpostavilo civilni odgovornosti pod težjimi pogoji kot sokršitelje, ki ne sodelujejo z organi, pristojnimi za konkurenco. Da se zagotovi pripravljenost podjetij v zvezi s predložitvijo prostovoljnih izjav, s katerimi priznajo svoje sodelovanje pri kršitvi zakonodaje Unije ali nacionalne zakonodaje o konkurenci organu, pristojnemu za konkurenco, v okviru programa prizanesljivosti ali poravnalnega postopka, bi **morala sodišča oceniti ali bi** morale biti takšne izjave izvzete iz razkritja dokazov.

Predlog spremembe

(26) Nacionalna pravila o začetku, teku, zadržanju ali pretrganju zastaranja ne smejo neupravičeno ovirati vlaganja odškodninskih tožb. To je zlasti pomembno v primeru tožb, vloženih na podlagi ugotovitve organa, pristojnega za konkurenco, ali pritožbenega sodišča o kršitvi. Zato bi morali oškodovanci še vedno imeti možnost vložiti odškodninsko tožbo po koncu postopka organa,

pristojnega za konkurenco, zaradi izvrševanja nacionalne zakonodaje in zakonodaje Unije o konkurenci.

pristojnega za konkurenco, zaradi izvrševanja nacionalne zakonodaje in zakonodaje Unije o konkurenci. ***Državam članicam bi bilo treba dovoliti, da ohranijo ali uvedejo absolutne zastaralne roke, ki so splošno veljavni.***

Predlog spremembe 11

Predlog direktive

Uvodna izjava 28

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

(28) Podjetja, ki sodelujejo z organi, pristojnimi za konkurenco, v okviru programa prizanesljivosti, imajo ključno vlogo pri odkrivanju kršitev skrivnih kartelov in pri ustavitvi izvajanja takšnih kršitev, s čimer se pogosto ublaži škoda, ki bi jo lahko povzročilo nadaljnje izvajanje kršitve. ***Zato je primerno uvesti določbe za podjetja, ki jim je organ, pristojen za konkurenco, v okviru programa prizanesljivosti priznal imuniteto pred globami, da se jih zaščiti pred neupravičeno izpostavljenostjo odškodninskim zahtevkom, pri tem pa se upošteva, da bo lahko odločba organa, pristojnega za konkurenco, o obstoju kršitve postala pravnomočna za osebo z imuniteto, preden bo postala pravnomočna za druga podjetja, ki jim ni bila priznana imuniteta. Zato je primerno, da se osebo z imuniteto načeloma oprosti solidarne odgovornosti za celotno škodo in da njen prispevek ne preseže zneska škode, ki jo je povzročila svojim neposrednim ali posrednim kupcem oziroma, v primeru nakupnega kartela, svojim neposrednim ali posrednim dobaviteljem.*** Če je kartel povzročil škodo le tretjim osebam, ki niso stranke oziroma dobavitelji podjetij kršiteljev, prispevek osebe z imuniteto ne bi smel preseči njene relativne odgovornosti za škodo, ki jo je

Predlog spremembe

(28) Podjetja, ki sodelujejo z organi, pristojnimi za konkurenco, v okviru programa prizanesljivosti, imajo ključno vlogo pri odkrivanju kršitev skrivnih kartelov in pri ustavitvi izvajanja takšnih kršitev, s čimer se pogosto ublaži škoda, ki bi jo lahko povzročilo nadaljnje izvajanje kršitve. Če je kartel povzročil škodo le tretjim osebam, ki niso stranke oziroma dobavitelji podjetij kršiteljev, prispevek osebe z imuniteto ne bi smel preseči njene relativne odgovornosti za škodo, ki jo je povzročil kartel. Ta delež bi bilo treba določiti v skladu z istimi pravili, ki se uporabljajo za določitev prispevkov med podjetji kršitelji (uvodna izjava (27) zgoraj). Oseba z imuniteto bi morala ostati odgovorna za celotno škodo oškodovancem, ki niso njeni neposredni ali posredni kupci ali dobavitelji, le, kadar ti ne morejo pridobiti polnega nadomestila od drugih podjetij kršiteljev.

povzročil kartel. Ta delež bi bilo treba določiti v skladu z istimi pravili, ki se uporabljajo za določitev prispevkov med podjetji kršitelji (uvodna izjava (27) zgoraj). Oseba z imuniteto bi morala ostati odgovorna za celotno škodo oškodovancem, ki niso njeni neposredni ali posredni kupci ali dobavitelji, le, kadar ti ne morejo pridobiti polnega nadomestila od drugih podjetij kršiteljev.

Predlog spremembe 12

Predlog direktive

Člen 1 – odstavek 1

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

1. Ta direktiva predpisuje določena pravila, ki so potrebna, da lahko vsakdo, ki je utrpel škodo zaradi kršitve člena 101 ali 102 PDEU ali nacionalne zakonodaje o konkurenci, učinkovito uveljavlja pravico **do polnega nadomestila** za takšno škodo. Predpisuje tudi pravila, ki spodbujajo neizkrivljeno konkurenco na notranjem trgu in odpravljajo ovire za njegovo pravilno delovanje, in sicer z zagotavljanjem enakovredne zaščite po vsej Uniji za vsakogar, ki je utrpel takšno škodo.

Predlog spremembe

1. Ta direktiva predpisuje določena pravila, ki so potrebna, da lahko vsakdo, ki je utrpel škodo zaradi kršitve člena 101 ali 102 PDEU ali nacionalne zakonodaje o konkurenci **s strani podjetja ali skupine podjetij**, učinkovito uveljavlja pravico, **da od kršiteljev zahteva polno nadomestilo** za takšno škodo. Predpisuje tudi pravila, ki spodbujajo neizkrivljeno konkurenco na notranjem trgu in odpravljajo ovire za njegovo pravilno delovanje, in sicer z zagotavljanjem enakovredne zaščite po vsej Uniji za vsakogar, ki je utrpel takšno škodo.

Predlog spremembe 13

Predlog direktive

Člen 2 – odstavek 1

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

1. Vsakdo, ki je utrpel škodo zaradi kršitve zakonodaje Unije ali nacionalne zakonodaje o konkurenci, lahko zahteva

Predlog spremembe

1. Vsakdo, ki je utrpel škodo zaradi kršitve zakonodaje Unije ali nacionalne zakonodaje o konkurenci, lahko **od kršiteljev z neposredno ali nadaljnjo**

polno nadomestilo za takšno škodo.

zasebno tožbo zahteva polno nadomestilo za takšno škodo.

Predlog spremembe 14

Predlog direktive

Člen 4 – odstavek 1 – točka 2

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

2. „nacionalna zakonodaja o konkurenci“ pomeni določbe nacionalne zakonodaje, ki imajo večinoma isti cilj kot člena 101 in 102 PDEU ter se uporabijo v isti zadevi in vzporedno z zakonodajo Unije o konkurenci v skladu s členom 3(1) Uredbe (ES) št. 1/2003;

Predlog spremembe

2. „nacionalna zakonodaja o konkurenci“ pomeni določbe nacionalne zakonodaje, ki imajo večinoma isti cilj kot člena 101 in 102 PDEU ter se uporabijo v isti zadevi in vzporedno z zakonodajo Unije o konkurenci v skladu s členom 3(1) Uredbe (ES) št. 1/2003. ***Ta opredelitev ne velja za nacionalne zakone, ki fizičnim osebam nalagajo kazenske sankcije, razen če so te sankcije sredstvo za uveljavljanje pravil konkurence, ki veljajo za podjetja.***

Obrazložitev

Pomembno je upoštevati kazenskopravne določbe, ki veljajo v nekaterih državah članicah. Besedilo uvodne izjave 8 Uredbe 1/2003 bi zato moralo veljati tudi tukaj.

Predlog spremembe 15

Predlog direktive

Člen 5

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

Člen 5

Razkritje dokazov

1. ***Kadar je tožnik predstavil dejstva in dokaze, ki so mu na voljo pod razumnimi pogoji in verjetno utemeljujejo sum, da je tožnik ali da so osebe, ki jih zastopa, utrpeli škodo, ki jo je povzročila toženčeva kršitev zakonodaje o konkurenci, države članice zagotovijo, da lahko nacionalna***

Predlog spremembe

Člen 5

Razkritje dokazov

1. ***V postopku v zvezi z odškodninsko tožbo pred nacionalnim sodiščem v Uniji na zahtevo tožnika, ki je predstavil utemeljeno obrazložitev z dovolj razpoložljivimi dejstvi in dokazi, da bi utemeljil verodostojnost svojega odškodninskega zahtevka, države članice***

sodišča tožencu ali tretji osebi odredijo razkritje dokazov, *ne glede na to, ali so ti dokazi tudi del spisa organa, pristojnega za konkurenco*, in sicer v skladu s pogoji iz tega poglavja. Države članice sodiščem zagotovijo tudi možnost, da na zahtevo toženca odredijo razkritje dokazov tožniku ali tretji osebi.

Ta določba ne vpliva na pravice in obveznosti nacionalnih sodišč iz Uredbe Sveta (ES) št. 1206/2001.

2. Države članice zagotovijo, da nacionalna sodišča odredijo razkritje dokazov iz *odstavka 1, če je stranka, ki zahteva razkritje:*

(a) izkazala, da z dokazi, ki so pomembni za utemeljitev njenega zahtevka ali obrambe, razpolaga nasprotna stranka ali tretja oseba; ter

(b) bodisi tako podrobno opisala te dokaze bodisi tako natančno opredelila njihove vrste, kot je to mogoče na podlagi dejstev, dostopnih pod razumnimi pogoji.

3. Države članice zagotovijo, da nacionalna sodišča omejijo razkritje dokazov le na tisto, kar je sorazmerno. Pri odločanju o tem, ali je razkritje, ki ga je zahtevala stranka, sorazmerno, nacionalna sodišča upoštevajo *pravni* interes vseh zadevnih strank in tretjih oseb. Zlasti upoštevajo:

(a) verjetnost, da je prišlo do zatrjevanje

zagotovijo, da lahko nacionalna sodišča tožencu ali tretji osebi odredijo razkritje dokazov, [...] in sicer v skladu s pogoji iz tega poglavja. Države članice sodiščem zagotovijo tudi možnost, da na zahtevo toženca odredijo razkritje dokazov tožniku ali tretji osebi.

Ta določba ne vpliva na pravice in obveznosti nacionalnih sodišč iz Uredbe Sveta (ES) št. 1206/2001.

1a. Kadar tožnik ne predloži zahtevanih dokazov, države članice zagotovijo, da nacionalna sodišča zahtevajo razkritje dokazov od nacionalnih organov, pristojnih za konkurenco.

2. Države članice zagotovijo, da nacionalna sodišča *lahko* odredijo razkritje *določenih* dokazov *ali kategorij dokazov*, ki se v *utemeljeni obrazložitvi opredelijo čim bolj natančno in ozko na podlagi dejstev, dostopnih pod razumnimi pogoji, s katerimi* razpolaga nasprotna stranka ali tretja oseba *ter so potrebni za oceno povzročene škode v skladu s členom 2 te direktive.*

3. Države članice zagotovijo, da nacionalna sodišča omejijo razkritje dokazov le na tisto, kar je sorazmerno *in se nanaša na odškodninsko tožbo v Uniji*. Pri odločanju o tem, ali je razkritje, ki ga je zahtevala stranka, sorazmerno, nacionalna sodišča upoštevajo *javni* interes *in pravne interese* vseh zadevnih *zasebnih* strank in tretjih oseb. Zlasti upoštevajo:

(a) verjetnost, da je prišlo do zatrjevanje

kršitve zakonodaje o konkurenci;

(b) obseg in stroške razkritja, zlasti za zadevne tretje osebe;

(c) ali dokazi, ki naj bi bili razkriti, vsebujejo zaupne informacije, zlasti v zvezi s katerimi koli tretjimi osebami, in ali obstajajo dogovori o varovanju takšnih zaupnih informacij; ter

(d) v primerih, ko kršitev preiskuje ali jo je preiskoval organ, pristojen za konkurenco, ali je zahteva vsebovala podrobnosti o naravi, predmetu ali vsebini takšnih dokumentov **oziroma ali je bila zahteva splošna zahteva v zvezi z dokumenti**, ki so bili predloženi organu, pristojnemu za konkurenco, ali so del spisa takšnega organa.

4. Države članice zagotovijo, da nacionalna sodišča razpolagajo z učinkovitimi ukrepi, ki kar najbolj varujejo zaupne informacije pred neprimerno uporabo, pri tem pa tudi zagotavljajo, da so relevantni dokazi, ki vsebujejo takšne informacije, na voljo v postopku z odškodninsko tožbo.

5. Države članice **sprejmejo ustrezne ukrepe**, da **so vsi pravni privilegiji in druge pravice, na podlagi katerih ni treba razkriti dokazov, v celoti učinkoviti**.

kršitve zakonodaje o konkurenci;

(aa) potrebo po varovanju učinkovitosti javnega izvrševanja zakonodaje o konkurenci;

(b) obseg in stroške razkritja, zlasti za zadevne tretje osebe **ter da bi preprečevale iskanje na slepo**;

(c) ali dokazi, ki naj bi bili razkriti, vsebujejo zaupne informacije, zlasti v zvezi s katerimi koli tretjimi osebami, in ali obstajajo dogovori o varovanju takšnih zaupnih informacij; ter

(d) v primerih, ko kršitev preiskuje ali jo je preiskoval organ, pristojen za konkurenco, ali je zahteva vsebovala podrobnosti o naravi, predmetu ali vsebini takšnih dokumentov [...], ki so bili predloženi organu, pristojnemu za konkurenco, ali so del spisa takšnega organa.

4. Države članice zagotovijo, da imajo nacionalna sodišča pristojnost, da odredijo razkritje dokazov, ki vsebujejo zaupne informacije, kadar menijo, da so pomembni v okviru odškodninske tožbe. Zagotovijo tudi, da imajo nacionalna sodišča pri odreditvi razkritja takšnih informacij na voljo učinkovite ukrepe za varstvo takšnih informacij.

5. Države članice zagotovijo, da **nacionalna sodišča pri odredbah o razkritju dokazov uveljavijo polni učinek veljavnega varovanja poklicne skrivnosti odvetnikov.**

Interes podjetij, da se po kršitvi izognejo odškodninskim tožbam, ni komercialni interes, ki bi ga bilo treba zaščititi.

5a. Države članice zagotovijo, da so zainteresirane strani, ki razpolagajo z dokumentom, za katerega je bilo zahtevano razkritje, zaslišane, preden nacionalno sodišče odredi razkritje v skladu s tem členom v zvezi z

6. Če so nacionalna sodišča pristojna za odreditev razkritja brez zaslišanja osebe, od katere se razkritje zahteva, države članice zagotovijo, da sodišče ne določi kazni za neizpolnitev takšne odredbe, dokler **ni zaslišalo naslovnika takšne odredbe**.

7. Dokazi obsegajo vse vrste dokazov, ki so dopustni v postopkih pred nacionalnimi sodišči, zlasti dokumente in vse druge predmete, ki vsebujejo informacije, ne glede na vrsto nosilca, na katerem so shranjene informacije.

8. Ta člen, brez vpliva na obveznost iz odstavka 4 in omejitve iz člena 6, državam članicam ne preprečuje, da bi ohranile ali sprejele pravila v zvezi s sistemom širšega razkritja dokazov.

Predlog spremembe 16

Predlog direktive

Člen 6 – odstavek 1 – uvodni del

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

1. Države članice zagotovijo, da nacionalna sodišča za namen postopka z odškodninsko tožbo **nikoli ne morejo odrediti, naj stranka ali tretja oseba razkrije** katero koli od naslednjih vrst dokazov:

Predlog spremembe 17

Predlog direktive

Člen 6 – odstavek 1 – pododstavek 1 (novo)

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

informacijami iz navedenih dokumentov.

6. Če so nacionalna sodišča pristojna za odreditev razkritja brez zaslišanja osebe, od katere se razkritje zahteva, države članice zagotovijo, da **nacionalno** sodišče ne določi kazni za neizpolnitev takšne odredbe, dokler **se takemu naslovniku ne zagotovi možnost zaslišanja pred nacionalnim sodiščem**.

7. Dokazi obsegajo vse vrste dokazov, ki so dopustni v postopkih pred nacionalnimi sodišči, zlasti dokumente in vse druge predmete, ki vsebujejo informacije, ne glede na vrsto nosilca, na katerem so shranjene informacije.

8. Ta člen, brez vpliva na obveznost iz odstavka 4 in omejitve iz člena 6, državam članicam ne preprečuje, da bi ohranile ali sprejele pravila v zvezi s sistemom širšega razkritja dokazov.

Predlog spremembe

1. Države članice zagotovijo, da nacionalna sodišča za namen postopka z odškodninsko tožbo **praviloma ne odredijo, da mora organ, pristojen za konkurenco, razkriti** katero od naslednjih vrst dokazov:

Predlog spremembe

notranji dokumenti nacionalnega organa, pristojnega za konkurenco, dopisi med

*Komisijo in nacionalnimi organi,
pristojnimi za konkurenco, ali med
slednjimi v okviru Evropske mreže za
konkurenco;*

Predlog spremembe 18

Predlog direktive

Člen 6 – odstavek 2 – uvodni del

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

2. Države članice zagotovijo, da lahko nacionalna sodišča šele po tem, ko je organ, pristojen za konkurenco, končal postopek ali izdal odločbo iz člena 5 Uredbe št. 1/2003 ali Poglavlja III Uredbe št. 1/2003, za namen postopkov z odškodninskimi tožbami odredijo razkritje *naslednjih vrst dokazov*:

Predlog spremembe

2. Države članice zagotovijo, da lahko nacionalna sodišča šele po tem, ko je organ, pristojen za konkurenco, končal postopek ali izdal odločbo iz člena 5 Uredbe št. 1/2003 ali Poglavlja III Uredbe št. 1/2003, za namen postopkov z odškodninskimi tožbami odredijo razkritje:

Predlog spremembe 19

Predlog direktive

Člen 6 – odstavek 3

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

3. Sodišče lahko razkritje dokazov iz spisa organa, pristojnega za konkurenco, ki ne spadajo v nobeno od vrst, navedenih v odstavku 1 ali 2 tega člena, odredi kadar koli v postopku z odškodninsko tožbo.

Predlog spremembe

3. Sodišče lahko razkritje dokazov iz spisa organa, pristojnega za konkurenco, ki ne spadajo v nobeno od vrst, navedenih v odstavku 1 ali 2 tega člena, odredi kadar koli v postopku z odškodninsko tožbo.

Člen 5(3) do (7) se uporablja smiselno.

Predlog spremembe 20

Predlog direktive

Člen 7

Člen 7

črtano

Omejitve uporabe dokazov, pridobljenih izključno z dostopom do spisa organa, pristojnega za konkurenco

1. Države članice zagotovijo, da dokazi iz ene od vrst, navedenih v členu 6(1), ki jih pridobi fizična ali pravna oseba izključno z dostopom do spisa organa, pristojnega za konkurenco, pri uresničevanju svojih pravic do obrambe v skladu s členom 27 Uredbe št. 1/2003 ali ustreznimi določbami nacionalne zakonodaje, niso dopustni v postopku z odškodninsko tožbo.

2. Države članice zagotovijo, da dokazi iz ene od vrst, navedenih v členu 6(2), ki jih pridobi fizična ali pravna oseba izključno z dostopom do spisa organa, pristojnega za konkurenco, pri uresničevanju svojih pravic do obrambe v skladu s členom 27 Uredbe št. 1/2003 ali ustreznimi določbami nacionalne zakonodaje, niso dopustni v postopku z odškodninsko tožbo, dokler ta organ, pristojen za konkurenco, ne konča svojega postopka ali izda odločbe iz člena 5 Uredbe št. 1/2003 ali Poglavlja III Uredbe št. 1/2003.

3. Države članice zagotovijo, da lahko dokaze, ki jih pridobi fizična ali pravna oseba izključno z dostopom do spisa organa, pristojnega za konkurenco, pri uresničevanju svojih pravic do obrambe v skladu s členom 27 Uredbe št. 1/2003 ali ustreznimi določbami nacionalne zakonodaje in ki niso dopustni v skladu z odstavkom 1 ali 2 tega člena, v postopku z odškodninsko tožbo uporabi le navedena fizična ali pravna oseba oziroma fizična ali pravna oseba, ki je njen pravni naslednik, vključno z osebo, ki je pravni naslednik zahtevka pravnega predhodnika.

Predlog spremembe 21

Predlog direktive

Člen 8 – odstavek 1 – točka b – uvodni del

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

(b) uničijo *relevantne* dokaze, *če je v času uničenja:*

Predlog spremembe

(b) uničijo *zadevne* dokaze;

Predlog spremembe 22

Predlog direktive

Člen 8 – odstavek 1 – točka b – točka i

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

(i) stranka, ki je dokaze uničila, bila ali je bila pred tem stranka v postopku organa, pristojnega za konkurenco, v zvezi z ravnanjem, ki je podlaga za odškodninsko tožbo; or

Predlog spremembe

črtano

Predlog spremembe 23

Predlog direktive

Člen 8 – odstavek 1 – točka b – točka ii

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

(ii) stranka, ki je dokaze uničila, vedela ali bi se lahko od nje razumno pričakovalo, da je vedela, da je bila pri nacionalnem sodišču vložena odškodninska tožba in da so bili dokazi relevantni za utemeljitev bodisi odškodninskega zahtevka bodisi ugovora zoper njega; or

Predlog spremembe

črtano

Predlog spremembe 24

Predlog direktive

Člen 8 – odstavek 1 – točka b – točka iii

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

Predlog spremembe

stranka, ki je dokaze uničila, vedela, da so bili dokazi relevantni za tekoči ali prihodnji postopek z odškodninsko tožbo, v katerem je ali bi bila tožnica ali toženka;

črtano

Predlog spremembe 25

Predlog direktive

Člen 8 – odstavek 2

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

Predlog spremembe

2. Države članice zagotovijo, da so sankcije, ki jih lahko naložijo nacionalna sodišča, učinkovite, sorazmerne in odvrtačilne. *Kar zadeva ravnanje strank v postopku z odškodninsko tožbo, sta sankciji, ki sta na voljo nacionalnim sodiščem, možnost sprejetja odločitve v škodo strank, kot so domneva, da je relevantno vprašanje dokazano, oziroma popolna ali delna zavrnitev zahtevkov in ugovorov ter možnost odreditve plačila stroškov.*

2. Države članice zagotovijo, da so sankcije, ki jih lahko naložijo nacionalna sodišča *v primeru neizpolnitve ali zavrnitve izpolnitve obveznosti, naloženih s sodno odredbo za razkritje ali varstvo zaupnih podatkov*, učinkovite, sorazmerne in odvrtačilne.

Predlog spremembe 26

Predlog direktive

Člen 10 – odstavek 2 – uvodni del

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

Predlog spremembe

2. Države članice zagotovijo, da zastaranje *ne* začne teči, *dokler* oškodovanec *ni* seznanjen ali *se* od njega *ne more* razumno pričakovati, da je seznanjen:

2. Države članice zagotovijo, da zastaranje začne teči *na zadnji dan po tem, ko je* oškodovanec seznanjen ali *je* od njega razumno pričakovati, da je seznanjen:

Predlog spremembe 27

Predlog direktive

Člen 10 – odstavek 2 – uvodni del

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

2. Države članice zagotovijo, da zastaranje ne začne teči, dokler oškodovanec ni seznanjen ali se od njega ne more razumno pričakovati, da je seznanjen:

Predlog spremembe

2. Države članice zagotovijo, da zastaranje ne začne teči, dokler **kršitev ne preneha**, oškodovanec ni seznanjen ali se od njega ne more razumno pričakovati, da je seznanjen:

Predlog spremembe 28

Predlog direktive

Člen 10 – odstavek 5

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

5. Države članice zagotovijo, da se zastaranje zadrži, če organ, pristojen za konkurenco, sprejme ukrep za namen preiskave ali postopka o kršitvi, s katero je povezana odškodninska tožba. Zadržanje zastaranja preneha najprej **eno leto** po pravnomočnosti odločbe **o kršitvi ali drugačnem koncu postopka**.

Predlog spremembe

5. Države članice zagotovijo, da se zastaranje zadrži, če organ, pristojen za konkurenco, sprejme ukrep za namen preiskave ali postopka o kršitvi, s katero je povezana odškodninska tožba. Zadržanje zastaranja preneha najprej **dve leti** po pravnomočnosti odločbe, **s katero je bil zaključen postopek zaradi kršitve ali domnevne kršitve**.

Obrazložitev

Zastaralni rok bi moral biti dovolj dolg, da bi omogočil dejanski dostop do sodnega varstva.

Predlog spremembe 29

Predlog direktive

Člen 11 – odstavek 2

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

2. Države članice zagotovijo, da je podjetje, ki mu je organ, pristojen za konkurenco, priznal imuniteto pred

Predlog spremembe

črtano

globami v okviru programa prizanesljivosti, odškodninsko odgovorno oškodovancem, ki niso njegovi neposredni ali posredni kupci oziroma dobavitelji, le v primeru, ko ti ne morejo pridobiti polnega nadomestila od drugih podjetij, ki so vpletena v isto kršitev zakonodaje o konkurenci.

Predlog spremembe 30

Predlog direktive

Člen 13 – odstavek 2 – pododstavek 1 – uvodni del

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

V primeru iz odstavka 1 tega člena *se šteje, da je* posredni kupec *dokazal*, da so bili nanj preneseni povečani stroški, če izkaže:

Predlog spremembe

V primeru iz odstavka 1 tega člena posredni kupec *dokaže*, da so bili nanj preneseni povečani stroški, če izkaže *vsaj*:

Predlog spremembe 31

Predlog direktive

Člen 14 – odstavek 1

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

1. Pravila iz tega poglavja ne posegajo v pravico oškodovanca, da zahteva nadomestilo za izgubljeni dobiček.

Predlog spremembe

1. Pravila iz tega poglavja ne posegajo v pravico oškodovanca, da zahteva nadomestilo za izgubljeni dobiček, *dejansko izgubo in obresti od datuma nastanka škode do plačila odškodnine za navedeno škodo.*

Predlog spremembe 32

Predlog direktive

Člen 15 – odstavek 1 – točka b a (novo)

(ba) morebitne zadevne rezultate javnih zadev na področju konkurence, ki pomagajo izpolnjevati merila iz člena 13(2).

Predlog spremembe 33

Predlog direktive Člen 16 – odstavek 1

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

1. Države članice zagotovijo, da se v primeru kartelne kršitve domneva, da je kršitev povzročila škodo. Podjetje kršitelj ima pravico, da izpodbija to domnevo.

Predlog spremembe

1. Države članice zagotovijo, da se v primeru kartelne kršitve domneva, da je kršitev povzročila škodo *na trgu*. Podjetje kršitelj ima pravico, da izpodbija to domnevo.

Predlog spremembe 34

Predlog direktive Člen 17

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

Člen 17

Odložilni učinek sporazumnega reševanja sporov

1. Države članice zagotovijo, da se zastaranje glede vložitve odškodninske tožbe zadrži za čas postopka sporazumnega reševanja spora. Prekinitev zastaralnega roka se uporabi le v zvezi s tistimi strankami, ki sodelujejo ali so sodelovale pri sporazumnem reševanju spora.

2. Države članice nacionalnim sodiščem, pri katerih je bila vložena odškodninska tožba, zagotovijo možnost, da prekinijo postopek, če stranke tega postopka sodelujejo pri sporazumnem reševanju spora v zvezi z zahtevkom iz te

Predlog spremembe

Člen 17

Odložilni učinek sporazumnega reševanja sporov

1. Države članice zagotovijo, da se zastaranje glede vložitve odškodninske tožbe zadrži za čas postopka sporazumnega reševanja spora. Prekinitev zastaralnega roka se uporabi le v zvezi s tistimi strankami, ki sodelujejo ali so sodelovale pri sporazumnem reševanju spora.

2. Države članice nacionalnim sodiščem, pri katerih je bila vložena odškodninska tožba, zagotovijo možnost, da prekinijo postopek, če stranke tega postopka sodelujejo pri sporazumnem reševanju spora v zvezi z zahtevkom iz te

odškodninske tožbe.

odškodninske tožbe.

2a. Prekinitev iz odstavka 2 tega člena v nobenem primeru ne sme biti daljša kot eno leto.

2b. Organ, pristojen za konkurenco, lahko pri določanju kazni po sporazumni poravnavi upošteva plačilo nadomestila pred odločitvijo kot olajševalno okoliščino.

Predlog spremembe 35

Predlog direktive Člen 18 – odstavek 1

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

1. Države članice zagotovijo, da se na podlagi dogovora o poravnavi zahtevk oškodovanca, ki se poravna, zmanjša za delež sokršitelja, s katerim se poravna, v škodi, ki jo je kršitev povzročila oškodovancu. Sokršitelji, ki se ne poravnajo, za preostali znesek zahtevka ne morejo terjati prispevka od sokršitelja, ki se poravna. Le kadar sokršitelji, ki se ne poravnajo, ne morejo plačati zneska preostale škode iz zahtevka, se lahko od sokršitelja, ki se je poravnal, zahteva plačilo deleža v škodi oškodovancu, ki se poravna.

Predlog spremembe

1. Države članice zagotovijo, da se na podlagi dogovora o poravnavi zahtevk oškodovanca, ki se poravna, zmanjša za delež sokršitelja, s katerim se poravna, v škodi, ki jo je kršitev povzročila oškodovancu. Sokršitelji, ki se ne poravnajo, za preostali znesek zahtevka ne morejo terjati prispevka od sokršitelja, ki se poravna. Le kadar sokršitelji, ki se ne poravnajo, ne morejo plačati zneska preostale škode iz zahtevka, se lahko od sokršitelja, ki se je poravnal, zahteva plačilo deleža v škodi oškodovancu, ki se poravna, **razen če pogoji poravnave to izrecno izključujejo.**

POSTOPEK

Naslov	Pravila, ki urejajo postopke z odškodninskimi tožbami v nacionalni zakonodaji zaradi kršitev določb zakonodaje o konkurenci držav članic in Evropske unije
Referenčni dokumenti	COM(2013)0404 – C7-0170/2013 – 2013/0185(COD)
Pristojni odbor Datum razglasitve na zasedanju	ECON 1.7.2013
Mnenje pripravil Datum razglasitve na zasedanju	JURI 1.7.2013
Pridruženi odbori - datum razglasitve na zasedanju	12.12.2013
Pripravljavec/-ka mnenja Datum imenovanja	Bernhard Rapkay 19.6.2013
Obravnava v odboru	16.12.2013
Datum sprejetja	21.1.2014
Izid končnega glasovanja	+: 22 –: 0 0: 0
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Raffaele Baldassarre, Sebastian Valentin Bodu, Françoise Castex, Christian Engström, Marielle Gallo, Giuseppe Gargani, Lidia Joanna Geringer de Oedenberg, Sajjad Karim, Klaus-Heiner Lehne, Antonio López-Istúriz White, Antonio Masip Hidalgo, Alajos Mészáros, Bernhard Rapkay, Evelyn Regner, Francesco Enrico Speroni, Rebecca Taylor, Alexandra Thein, Cecilia Wikström, Tadeusz Zwiefka
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Piotr Borys, Eva Lichtenberger, Angelika Niebler, Axel Voss
Namestniki (člen 187(2)), navzoči pri končnem glasovanju	María Irigoyen Pérez

9.1.2014

MNENJE ODBORA ZA NOTRANJI TRG IN VARSTVO POTROŠNIKOV

za Odbor za ekonomske in monetarne zadeve

o predlogu direktive Evropskega parlamenta in Sveta o nekaterih pravilih, ki urejajo postopke z odškodninskimi tožbami v nacionalni zakonodaji zaradi kršitev določb zakonodaje o konkurenci držav članic in Evropske unije
(COM(2013)0404 – C7-0170/2013 – 2013/0185(COD))

Pripravljaivec mnenja: Olle Schmidt

KRATKA OBRAZLOŽITEV

Pripravljaivec mnenja izraža veliko zadovoljstvo, da je Komisija po skoraj desetletju posvetovanj pripravila predlog te direktive. Potrošniki ter mala in srednja podjetja se namreč zdaj srečujejo z ovirami pri izvajanju pravice na ravni Unije do odškodnine zaradi kršitev zakonodaje o konkurenci.

Glede zasebnega izvrševanja bi pripravljavec mnenja želel uvesti mehanizme predstavniških in kolektivnih pravnih sredstev. Komisija se je v odgovoru na resolucijo Evropskega parlamenta (P6_TA(2009)0187) strinjala, da bi moral biti na voljo celovit pristop glede kolektivnih pravnih sredstev, da bi zagotovili skladno obravnavanje odškodninskih zahtevkov na področju zakonodaje Unije o konkurenci. Za zdaj še ni zavezujočih horizontalnih ukrepov za kolektivna pravna sredstva. Skupinske tožbe bi resnim in kvalificiranim subjektom, kot so združenja potrošnikov in trgovinske organizacije, omogočile, da v imenu posameznih tožnikov vložijo škodni zahtevek. Vendar se pripravljavec mnenja zavzema, da bi lahko samo jasno opredeljena skupina ljudi delovala kot pooblaščenec in sodelovala pri tem. To mora biti dokončno opredeljeno, ko se vloži tožba. Pripravljaivec mnenja predlaga model privolitve v sodelovanje (opt-in). Glede na to, da se v Uniji samo 25 % kartelnih zadev konča z odškodninsko tožbo, je treba storiti več za spodbujanje potrošnikov, da bodo uveljavljali svoje pravice.

Pripravljaivec mnenja priznava, da uporaba programa prizanesljivosti pomembno prispeva k razkrivanju kartelov, zaradi česar so odškodninske tožbe sploh mogoče. Ne strinja pa se s predlogom Komisije, da bi uvedli sivi seznam omejitev za razkrivanje dokazov, ko organ, pristojen za konkurenco, zaključi svoj postopek. Za vse dokaze prosilcev za prizanesljivost bi morala veljati pravila iz prvega odstavka člena 6 ne glede na to, ali so bili prejeti v prošnji za prizanesljivost ali na zahtevo organa, pristojnega za konkurenco.

Čeprav prijavitelji nepravilnosti včasih omogočijo tožbe v konkurenčnih zadevah, v predlogu Komisije niso posebej omenjeni. Zaščita prijaviteljev nepravilnosti se nanaša samo na identiteto, ne pa na zagotovljene podatke. Identiteta za odškodnino ali vrednost odškodnine ni pomembna. Danes je identiteta prijaviteljev nepravilnosti zaščitena z zakonodajo držav članic. Da bi zagotovili predvidljivost in enake sodbe, bi morali v predlogu Komisije dodati osebne podatke.

Pripravljavec mnenja pozdravlja predlog Komisije, da bi se dokazno breme naloži tožencu. To bi tožnikom olajšalo vlaganje odškodninskih zahtevkov. Pri razhajanju v dokazih bodo imeli prednost tožniki, to pa bo prineslo jasno korist neposrednim kupcem. V skladu s sodno prakso Sodišča Evropske unije morajo tudi posredni kupci imeti pravico do vlaganja odškodninskih zahtevkov. Vendar predlagana pravila vključujejo tako domnevo o odsotnosti kot domnevo o obstoju prenosa povečanih stroškov na posredne kupce. To bo najverjetneje privedlo do zahtevkov tako od neposrednih kot posrednih kupcev. Pripravljavec mnenja se s tem dualnim sistemom ne strinja in predlaga, da bi moral dokazno breme nositi posredni kupec, kadar ni dovolj dokazov, ki bi potrdili prenos povečanih stroškov. S tem se ustvari enostebni sistem, ki nacionalnim sodiščem daje jasna navodila.

Nastalo škodo je treba poplačati. To je bistveno, če želimo, da bodo karteli občutili dejansko škodo, ki so jo povzročili trgovinam in potrošnikom. Da bi izboljšali zaščito strank, ki so žrtve kršitev zakonodaje o konkurenci, je treba zagotoviti, da se jih bo v sodnih postopkih jasno slišalo. Zato pripravljavec mnenja predlaga, da bi moral imeti oškodovanec boljši položaj pri ocenjevanju, torej bi morala ocena temeljiti na njegovem vrednotenju. Poleg tega bi to dodatno odvrčalo od kartelnega sodelovanja, saj bi se zmanjšal vpliv kršiteljev v sodnih postopkih.

Potrošnike, potrošniške organizacije ali male družbe lahko tveganje, da bo v primeru neuspeha treba plačati sodne stroške, odvrne od vložitve odškodninske tožbe. Da bi povečali možnost vlaganja tožb, pripravljavec mnenja predlaga ustanovitev sklada, financiranega iz glob, ki bi jih plačali v primerih kršitev konkurence. Iz tega sklada bi financirali prvo okvirno sodbo v potencialni zadevi na podlagi dokazov, ki bi jih zagotovil potencialni tožnik. S tem bi znižali prag za odškodninske zahtevke in zmanjšali nepotrebne tožbe na sodiščih. Poudariti je treba, da bi bilo treba ohraniti pravilo, da plača tisti, ki izgubi.

PREDLOGI SPREMEMB

Odbor za notranji trg in varstvo potrošnikov poziva Odbor za ekonomske in monetarne zadeve kot pristojni odbor, da v svoje poročilo vključi naslednje predloge sprememb:

Predlog spremembe 1

Predlog direktive

Uvodna izjava 4 a (novo)

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

Predlog spremembe

(4a) Zasebno izvrševanje je pomemben mehanizem za učinkovito izvrševanje zakonodaje o konkurenci. Vendar posamezne tožbe ne bodo zadovoljive, zato je treba v tej direktivi predvideti skupinske tožbe.

Obrazložitev

Potrebujemo celovit pristop h kolektivnim pravnim sredstvom, kot so zakoni o varstvu potrošnikov, da bi zagotovili dosledno obravnavanje odškodnin. Ker teh horizontalnih ukrepov še nimamo, jih želi pripravljavec mnenja uvesti v tej direktivi. Glede na nizko število odškodninskih tožb je treba storiti več za spodbuditev potrošnikov, da bi uveljavljali svoje pravice. Skupinske tožbe bodo zmanjšale prag za potrošnike, da bi uporabili nacionalna sodišča.

Predlog spremembe 2

Predlog direktive

Uvodna izjava 4 b (novo)

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

Predlog spremembe

(4b) Ob upoštevanju pravice držav članic do uvedbe različnih shem kolektivnih pravnih sredstev, bi morale ob vzpostavljanju tovrstnih sistemov uvesti zgolj sistem privolitve v sodelovanje (opt-in) in se vzdržati določanja honorarjev, financiranja tretjih strani in možnosti odrejanja kazenskih odškodnin.

Predlog spremembe 3

Predlog direktive

Uvodna izjava 5 a (novo)

(5a) Učinkovita sredstva, s katerimi bi potrošniki in podjetja pridobili odškodnino, bodo podjetja odvrnila od kršitev in zagotovila večjo skladnost s pravili Unije o konkurenci. Skladno s tem je za okrepitev javnega izvrševanja pravil o konkurenci v Uniji treba spodbujati stroškovno učinkovito, pravočasno in učinkovito izplačevanje nadomestil za škodo žrtvam kršitev teh pravil. Spodbujanje sporazumnega plačevanja nadomestil žrtvam ne bi smelo posegati v potrebo po harmonizaciji pravil v državah članicah o odškodninskih ukrepih za kršitve nacionalne zakonodaje ali zakonodaje Unije na področju konkurence.

Obrazložitev

V interesu potrošnikov in podjetij morajo biti nadomestila škode stroškovno učinkovita, pravočasna in učinkovita. Zato je treba spodbujati hitre sporazumne rešitve sporov, in sicer prek spodbud v zvezi z globo, ki jih določijo organi, pristojni za konkurenco, da bi zagotovili stroškovno učinkovito, pravočasno in uspešno izplačevanje nadomestil.

Predlog spremembe 4

**Predlog direktive
Uvodna izjava 11**

(11) Direktiva je del pravnega reda EU v zvezi s pravico iz prava Unije do nadomestila za škodo, povzročeno s kršitvami zakonodaje EU o konkurenci, zlasti glede vrnitve v prejšnje stanje in opredelitve škode, kakor sta opredeljeni v sodni praksi Sodišča Evropske unije, ter vnaprej ne omejuje nadaljnjega razvoja pravnega reda EU na tem področju. Vsakdo, ki je utrpel škodo, povzročeno s kršitvijo, lahko zahteva nadomestilo za

(11) Direktiva je del pravnega reda EU v zvezi s pravico iz prava Unije do nadomestila za škodo, povzročeno s kršitvami zakonodaje EU o konkurenci, zlasti glede vrnitve v prejšnje stanje in opredelitve škode, kakor sta opredeljeni v sodni praksi Sodišča Evropske unije, ter vnaprej ne omejuje nadaljnjega razvoja pravnega reda EU na tem področju. Vsakdo, ki je utrpel škodo, povzročeno s kršitvijo, lahko zahteva nadomestilo za

dejansko izgubo (damnum emergens), dobiček, za katerega je bil prikrajšan (izgubljeni dobiček ali *lucrum cessans*), in plačilo obresti od nastanka škode do plačila nadomestila. Ta pravica se priznava vsaki fizični ali pravni osebi – in sicer v enaki meri potrošnikom, podjetjem in javnim organom – ne glede na obstoj neposrednega pogodbenega razmerja s podjetjem kršiteljem in ne glede na to, ali je kršitev pred tem že ugotovil organ, pristojen za konkurenco. ***Ta direktiva državam članicam ne bi smela nalagati obveznosti, da uvedejo mehanizme kolektivnih pravnih sredstev za izvrševanje členov 101 in 102 PDEU.***

dejansko izgubo (damnum emergens), dobiček, za katerega je bil prikrajšan (izgubljeni dobiček ali *lucrum cessans*), in plačilo obresti od nastanka škode do plačila nadomestila ***brez poseganja v vrste obresti, ki so priznane po nacionalni zakonodaji.*** Ta pravica se priznava vsaki fizični ali pravni osebi – in sicer v enaki meri potrošnikom, podjetjem in javnim organom – ne glede na obstoj neposrednega pogodbenega razmerja s podjetjem kršiteljem in ne glede na to, ali je kršitev pred tem že ugotovil organ, pristojen za konkurenco.

Predlog spremembe 5

Predlog direktive

Uvodna izjava 11 a (novo)

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

Predlog spremembe

(11a) Pravilno izvrševanje zakonodaje o konkurenci ter učinkovito uveljavljanje pravice do nadomestila pri podjetjih in potrošnikih sta tesno povezana in ključna za doseganje konkurenčne rasti. Evropska pravica do kolektivnih pravnih sredstev bo s tega vidika prispevala k dokončni vzpostavitvi notranjega trga ter razvoju pravega območja svobode, varnosti in pravice.

Obrazložitev

Evropski parlament je februarja 2012 sprejel resolucijo z naslovom „Usklajenemu evropskemu pristopu h kolektivnim tožbam naproti“, v kateri je pozval k predlogu na področju kolektivnih pravnih sredstev, vključno s skupnim sklopom načel, s katerim bi prek kolektivnih pravnih sredstev zagotovili enoten dostop do sodnega varstva pri obravnavanju kršitev pravic potrošnikov v Uniji. Mehanizem kolektivnih pravnih sredstev bi bistveno okreпил učinkovito izvrševanje zakonodaje o konkurenci ter izboljšal varstvo potrošnikov.

Predlog spremembe 6

Predlog direktive Uvodna izjava 13

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

(13) Dokazovanje je pomemben element, kar zadeva vložitev odškodninske tožbe zaradi kršitve nacionalne zakonodaje ali zakonodaje Unije o konkurenci. Vendar pa je za postopke v zadevah zaradi kršitev protimonopolnih pravil značilna asimetrija informacij. Zato je primerno zagotoviti, da se oškodovancem podeli pravica do uveljavitve razkritja dokazov, pomembnih za njihov zahtevek, **ne da bi morali podrobno navesti vsak posamezni dokaz**. Za zagotovitev enakosti orožij bi morala biti ta sredstva na voljo tudi tožencem v postopkih z odškodninskimi tožbami, da lahko ti zahtevajo razkritje dokazov zadevnih oškodovancev. Nacionalna sodišča lahko odredijo tudi razkritje dokazov tretjih oseb. Kadar želi nacionalno sodišče odrediti razkritje dokazov Komisije, se uporabljata načelo lojalnega sodelovanja med Evropsko unijo in njenimi državami članicami (člen 4(3) PEU) ter člen 15(1) Uredbe št. 1/2003, kar zadeva zaprosila za informacije.

Predlog spremembe

(13) Dokazovanje je pomemben element, kar zadeva vložitev odškodninske tožbe zaradi kršitve nacionalne zakonodaje ali zakonodaje Unije o konkurenci. Vendar pa je za postopke v zadevah zaradi kršitev protimonopolnih pravil značilna asimetrija informacij. Zato je primerno zagotoviti, da se oškodovancem podeli pravica do uveljavitve razkritja dokazov, pomembnih za njihov zahtevek. Za zagotovitev enakosti orožij bi morala biti ta sredstva na voljo tudi tožencem v postopkih z odškodninskimi tožbami, da lahko ti zahtevajo razkritje dokazov zadevnih oškodovancev. Nacionalna sodišča lahko odredijo tudi razkritje dokazov tretjih oseb. Kadar želi nacionalno sodišče odrediti razkritje dokazov Komisije, se uporabljata načelo lojalnega sodelovanja med Evropsko unijo in njenimi državami članicami (člen 4(3) PEU) ter člen 15(1) Uredbe št. 1/2003, kar zadeva zaprosila za informacije.

Obrazložitev

Dokaze je treba opredeliti čim bolj natančno in ozko, da bi se izognili „iskanju na slepo“, ki bi lahko precej škodovalo učinkovitemu in pravičnemu delovanju notranjega trga.

Predlog spremembe 7

Predlog direktive Uvodna izjava 19 a (novo)

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

Predlog spremembe

(19a) Pomembno je, da se zaščitijo podatki, ki jih podajo prosilci za prizanesljivost, saj bo to okrepilo

spodbudo za člane kartela, da pristopijo in sodelujejo v programih prizanesljivosti. Zaradi tega bi bilo treba razširiti omejitev razkrivanja dokazov, da bi zajemala vse informacije, ki jih dajo prosilci za prizanesljivost, ne glede na to, ali so bile dane na lastno pobudo člana kartela ali na zahtevo organa, pristojnega za konkurenco.

Obrazložitev

Prosilci za program prizanesljivosti pomembno prispevajo k razkrivanju kartelov, zaradi česar so zasebne odškodninske tožbe sploh mogoče. Za vse dokaze prosilcev za prizanesljivost morajo veljati pravila iz prvega odstavka člena 6 ne glede na to, ali so bili prejeti v izjavi za prizanesljivost ali na zahtevo organa, pristojnega za konkurenco.

Predlog spremembe 8

Predlog direktive

Uvodna izjava 21 a (novo)

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

Predlog spremembe

(21a) Čeprav posamezni prijavitelji nepravilnosti doslej niso imeli velike vloge, mora biti zaščita posameznikov, ki se oglasijo z informacijami, izrecno vključena v to direktivo. Informacij, glede katerih nacionalna sodišča v nobenem trenutku ne morejo zahtevati od stranke ali tretje stranke, da jih razkrije, bi morale zajemati samo osebne podatke in informacije, ki so z njimi povezane.

Obrazložitev

Čeprav obstajajo primeri v zvezi s konkurenco, ki so možni samo zaradi prijaviteljev nepravilnosti, to v predlogu direktive niso posebej omenjeno. Zaščita prijaviteljev nepravilnosti se nanaša samo na identiteto, ne pa na zagotovljene podatke. Da bi zagotovili predvidljivost in enake sodbe, bi morali v direktivi dodati osebne podatke. Danes je identiteta prijaviteljev nepravilnosti zaščitena z zakonodajo držav članic.

Predlog spremembe 9

Predlog direktive Uvodna izjava 24

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

(24) Posledica vložitve odškodninskega zahtevka ali začetka preiskave organa, pristojnega za konkurenco, je tveganje, da bi lahko zadevna podjetja uničila ali skrila dokaze, ki jih oškodovanec potrebuje za utemeljitev odškodninskega zahtevka. Da bi preprečili uničenje dokazov, pomembnih za odločbo, in zagotovili izvrševanje sodnih odredb o razkritju, bi morala *imeti* sodišča *možnost* naložiti dovolj odvračilne sankcije. Kar zadeva stranke postopka, je lahko posebej učinkovita sankcija, s katero se je mogoče izogniti zamudam v postopku, tveganje sprejetja odločitve v škodo strank v postopku z odškodninsko tožbo. Na voljo bi morale biti tudi sankcije za neizpolnjevanje obveznosti varovanja zaupnih podatkov in za zlorabo podatkov, pridobljenih z razkritjem. Podobno bi morale biti na voljo sankcije, če se informacije, pridobljene z dostopom do spisa organa, pristojnega za konkurenco, pri uresničevanju pravic stranke do obrambe v zvezi s preiskavami navedenega organa zlorabijo v postopku z odškodninsko tožbo.

Predlog spremembe 10

Predlog direktive Uvodna izjava 28

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

(28) Podjetja, ki sodelujejo z organi, pristojnimi za konkurenco, v okviru programa prizanesljivosti, imajo ključno vlogo pri odkrivanju *kršitev skrivnih kartelov* in pri ustavitvi izvajanja takšnih

Predlog spremembe

(24) Posledica vložitve odškodninskega zahtevka ali začetka preiskave organa, pristojnega za konkurenco, je tveganje, da bi lahko zadevna podjetja uničila ali skrila dokaze, ki jih oškodovanec potrebuje za utemeljitev odškodninskega zahtevka. Da bi preprečili uničenje dokazov, pomembnih za odločbo, in zagotovili izvrševanje sodnih odredb o razkritju, bi morala sodišča naložiti dovolj *in učinkovito* odvračilne sankcije. Kar zadeva stranke postopka, je lahko posebej učinkovita sankcija, s katero se je mogoče izogniti zamudam v postopku, tveganje sprejetja odločitve v škodo strank v postopku z odškodninsko tožbo. Na voljo bi morale biti tudi sankcije za neizpolnjevanje obveznosti varovanja zaupnih podatkov in za zlorabo podatkov, pridobljenih z razkritjem. Podobno bi morale biti na voljo sankcije, če se informacije, pridobljene z dostopom do spisa organa, pristojnega za konkurenco, pri uresničevanju pravic stranke do obrambe v zvezi s preiskavami navedenega organa zlorabijo v postopku z odškodninsko tožbo.

Predlog spremembe

(28) Podjetja, ki sodelujejo z organi, pristojnimi za konkurenco, v okviru programa prizanesljivosti, imajo ključno vlogo pri odkrivanju *protikonkurenčnih sporazumov, sklepov ali ravnanj*, in pri

kršitev, s čimer se pogosto ublaži škoda, ki bi jo lahko povzročilo nadaljnje izvajanje kršitve. Zato je primerno uvesti določbe za podjetja, ki jim je organ, pristojen za konkurenco, v okviru programa prizanesljivosti priznal imuniteto pred globami, da se jih zaščiti pred neupravičeno izpostavljenostjo odškodninskim zahtevkom, pri tem pa se upošteva, da bo lahko odločba organa, pristojnega za konkurenco, o obstoju kršitve postala pravnomočna za osebo z imuniteto, preden bo postala pravnomočna za druga podjetja, ki jim ni bila priznana imuniteta. Zato je primerno, da se osebo z imuniteto načeloma oprosti solidarne odgovornosti za celotno škodo in da njen prispevek ne preseže zneska škode, ki jo je povzročila svojim neposrednim ali posrednim kupcem oziroma, v primeru nakupnega kartela, svojim neposrednim ali posrednim dobaviteljem. Če je kartel povzročil škodo le tretjim osebam, ki niso stranke oziroma dobavitelji podjetij kršiteljev, prispevek osebe z imuniteto ne bi smel preseči njene relativne odgovornosti za škodo, ki jo je povzročil kartel. Ta delež bi bilo treba določiti v skladu z istimi pravili, ki se uporabljajo za določitev prispevkov med podjetji kršitelji (uvodna izjava (27) zgoraj). Oseba z imuniteto bi morala ostati odgovorna za celotno škodo oškodovancem, ki niso njeni neposredni ali posredni kupci ali dobavitelji, le, kadar ti ne morejo pridobiti polnega nadomestila od drugih podjetij kršiteljev.

ustavitvi izvajanja takšnih kršitev, s čimer se pogosto ublaži škoda, ki bi jo lahko povzročilo nadaljnje izvajanje kršitve. Zato je primerno uvesti določbe za podjetja, ki jim je organ, pristojen za konkurenco, v okviru programa prizanesljivosti priznal imuniteto pred globami, da se jih zaščiti pred neupravičeno izpostavljenostjo odškodninskim zahtevkom, pri tem pa se upošteva, da bo lahko odločba organa, pristojnega za konkurenco, o obstoju kršitve postala pravnomočna za osebo z imuniteto, preden bo postala pravnomočna za druga podjetja, ki jim ni bila priznana imuniteta. Zato je primerno, da se osebo z imuniteto načeloma oprosti solidarne odgovornosti za celotno škodo in da njen prispevek ne preseže zneska škode, ki jo je povzročila svojim neposrednim ali posrednim kupcem oziroma v primeru nakupnega kartela svojim neposrednim ali posrednim dobaviteljem. Če je kartel povzročil škodo le tretjim osebam, ki niso stranke oziroma dobavitelji podjetij kršiteljev, prispevek osebe z imuniteto ne bi smel preseči njene relativne odgovornosti za škodo, ki jo je povzročil kartel. Ta delež bi bilo treba določiti v skladu z istimi pravili, ki se uporabljajo za določitev prispevkov med podjetji kršitelji (uvodna izjava (27) zgoraj). Oseba z imuniteto bi morala ostati odgovorna za celotno škodo oškodovancem, ki niso njeni neposredni ali posredni kupci ali dobavitelji, le, kadar ti ne morejo pridobiti polnega nadomestila od drugih podjetij kršiteljev.

Obrazložitev

Izbrani izraz je preozek in ne zajema dejanskega stanja na notranjem trgu.

Predlog spremembe 11

Predlog direktive Uvodna izjava 30

(30) Vendar pa ne bi bilo primerno podjetju kršitelju omogočiti uveljavljanja ugovora nadaljnjega prenosa, kadar osebe, na katere so bili preneseni povečani stroški, nimajo pravne možnosti zahtevati nadomestila, saj bi ga to oprostilo odgovornosti za povzročeno škodo. Sodišče, pri katerem je vložena tožba, bi moralo zato v primerih, ko toženec uveljavlja ugovor nadaljnjega prenosa v posamezni zadevi, oceniti, ali imajo osebe, na katere so bili domnevno preneseni povečani stroški, pravno možnost zahtevati nadomestilo. Čeprav so posredni kupci upravičeni do uveljavljanja nadomestila, pa lahko nacionalna pravila o vzročnosti (vključno s pravili o predvidljivosti in oddaljenosti), ki se uporabljajo v skladu z načeli prava Unije, določajo, da določene osebe (na primer na stopnji dobavne verige, kjer so posledice oddaljene od kršitve) nimajo pravne možnosti zahtevati nadomestila v danem primeru. Sodišče bo šele na podlagi ugotovitve, da ima oseba, na katero so bili domnevno preneseni povečani stroški, pravno možnost zahtevati nadomestilo, odločalo o utemeljenosti ugovora nadaljnjega prenosa.

črtano

Obrazložitev

Črtanje zaradi člena 12(2).

Predlog spremembe 12

Predlog direktive

Uvodna izjava 34

(34) Oškodovanec, ki je dokazal, da je

(34) Oškodovanec, ki je dokazal, da je

utrpel škodo kot posledico kršitve zakonodaje o konkurenci, mora še vedno izkazati obseg škode, da bi prejel odškodnino. Ocenjevanje škode zaradi kršitve protimonopolnih pravil je vsebinsko zelo zahtevno in lahko zahteva uporabo zapletenih ekonomskih modelov. To je pogosto zelo drago in povzroča težave oškodovancem, kar zadeva pridobitev potrebnih podatkov za utemeljitev njihovih zahtevkov. Kot takšno lahko ocenjevanje škode zaradi kršitve protimonopolnih pravil pomeni precejšnjo oviro, ki oškodovancem preprečuje pridobitev nadomestila za škodo, ki so jo utrpeli.

utrpel škodo kot posledico kršitve zakonodaje o konkurenci, mora še vedno izkazati obseg škode, da bi prejel odškodnino. Ocenjevanje škode zaradi kršitve protimonopolnih pravil je vsebinsko zelo zahtevno in lahko zahteva uporabo zapletenih ekonomskih modelov. To je pogosto zelo drago in povzroča težave oškodovancem, kar zadeva pridobitev potrebnih podatkov za utemeljitev njihovih zahtevkov. Kot takšno lahko ocenjevanje škode zaradi kršitve protimonopolnih pravil pomeni precejšnjo oviro, ki oškodovancem preprečuje pridobitev nadomestila za škodo, ki so jo utrpeli. ***Postopek ocenjevanja škode se lahko med različnimi nacionalnimi jurisdikcijami razlikuje. Da bi zagotovili jasna pravila in predvidljivost, bi morala Komisija na ravni Skupnosti podati dodatna navodila.***

Obrazložitev

Da bi nacionalna sodišča izrekala učinkovite in usklajene sodbe v odškodninskih tožbah zaradi kršitev zakonodaje o konkurenci, bi morala Komisija v zvezi z ocenjevanjem škode na ravni Skupnosti zagotoviti dodatna navodila. S tem bi poenostavili težaven postopek ocenjevanja škode, ki nastane zaradi kršitev zakonodaje o konkurenci, in povečali njegovo predvidljivost in usklajenost.

Predlog spremembe 13

Predlog direktive Uvodna izjava 35

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

(35) Da bi odpravili to asimetrijo informacij in nekatere težave v zvezi z ocenjevanjem škode zaradi kršitve protimonopolnih pravil ter da bi zagotovili učinkovitost odškodninskih zahtevkov, je primerno domnevati, da je kršitev v primeru kartela povzročila škodo, zlasti prek vpliva na ceno. Odvisno od dejstev v zadevi to pomeni, da je kartel povzročil

Predlog spremembe

(35) Da bi odpravili to asimetrijo informacij in nekatere težave v zvezi z ocenjevanjem škode zaradi kršitve protimonopolnih pravil ter da bi zagotovili učinkovitost odškodninskih zahtevkov, je primerno domnevati, da je kršitev v primeru kartela povzročila škodo, zlasti prek vpliva na ceno. Odvisno od dejstev v zadevi to pomeni, da je kartel povzročil

zvišanje cene ali preprečil znižanje cen, do katerega bi prišlo, če ne bi bilo kršitve. Podjetje kršitelj bi moralo imeti možnost izpodbijanja takšne domneve. *To izpodbojno domnevo je primerno omejiti na kartele zaradi njihove skrivne narave, ki povečuje omenjeno asimetrijo informacij in oškodovancu otežuje, da bi pridobil ustrezne dokaze, s katerimi bi dokazal obstoj škode.*

Predlog spremembe 14

Predlog direktive Uvodna izjava 36

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

(36) Ker ni pravil Unije o ocenjevanju škode, povzročene s kršitvijo zakonodaje o konkurenci, morajo nacionalni pravni redi držav članic in nacionalna sodišča določiti, katere zahteve mora izpolniti oškodovanec pri dokazovanju obsega škode, ki jo je utrpel, kako natančno mora dokazati ta obseg, načine, ki jih lahko uporabi pri ocenjevanju obsega škode, in posledice, če določenih zahtev ne more izpolniti v celoti. Vendar pa te nacionalne zahteve ne bi smele biti niti manj ugodne od zahtev v zvezi s podobnimi postopki z odškodninskimi tožbami po nacionalnem pravu (načelo enakovrednosti) niti povzročiti, da bi bilo uveljavljanje pravice do odškodnine iz prava Unije dejansko nemogoče ali pretirano oteženo (načelo učinkovitosti). V zvezi s tem bi bilo treba upoštevati vsakršno asimetrijo informacij med strankama in dejstvo, da ocenjevanje škode pomeni ocenjevanje tega, kako bi se zadevni trg razvijal, če ne bi bilo kršitve. To ocenjevanje pomeni izvedbo primerjave dejanskega stanja s stanjem, ki je samo po sebi le domneva in kot takšno ne more biti nikoli popolnoma natančno določeno. Zato je primerno nacionalnim sodiščem podeliti

zvišanje cene ali preprečil znižanje cen, do katerega bi prišlo, če ne bi bilo kršitve. Podjetje kršitelj bi moralo imeti možnost izpodbijanja takšne domneve. *Države članice zagotovijo, da imajo nacionalna sodišča pristojnost, da ugotovijo, ali je prišlo do škode, in ocenijo njeno vrednost, pri čemer upoštevajo dokaze, ki jih predložijo stranke.*

Predlog spremembe

(36) Ker ni pravil Unije o ocenjevanju škode, povzročene s kršitvijo zakonodaje o konkurenci, morajo nacionalni pravni redi držav članic in nacionalna sodišča določiti, katere zahteve mora izpolniti oškodovanec pri dokazovanju obsega škode, ki jo je utrpel, kako natančno mora dokazati ta obseg, načine, ki jih lahko uporabi pri ocenjevanju obsega škode, in posledice, če določenih zahtev ne more izpolniti v celoti. Vendar pa te nacionalne zahteve ne bi smele biti niti manj ugodne od zahtev v zvezi s podobnimi postopki z odškodninskimi tožbami po nacionalnem pravu (načelo enakovrednosti) niti povzročiti, da bi bilo uveljavljanje pravice do odškodnine iz prava Unije dejansko nemogoče ali pretirano oteženo (načelo učinkovitosti). V zvezi s tem bi bilo treba upoštevati vsakršno asimetrijo informacij med strankama in dejstvo, da ocenjevanje škode pomeni ocenjevanje tega, kako bi se zadevni trg razvijal, če ne bi bilo kršitve. To ocenjevanje pomeni izvedbo primerjave dejanskega stanja s stanjem, ki je samo po sebi le domneva in kot takšno ne more biti nikoli popolnoma natančno določeno. Zato je primerno nacionalnim sodiščem podeliti

pristojnost za ocenjevanje obsega škode, povzročene s kršitvijo zakonodaje o konkurenci.

pristojnost za ocenjevanje obsega škode, povzročene s kršitvijo zakonodaje o konkurenci. ***V tej oceni je poudarek namenjen oceni škode, ki jo poda oškodovanec.***

Obrazložitev

Da bi izboljšali zaščito strank, ki so žrtve kršitev zakonodaje o konkurenci, je treba zagotoviti, da se jih bo v sodnih postopkih jasno slišalo. S tem, ko se poudari ocena oškodovanca o škodi, se zagotovi zaščita šibkejšega. Poleg tega to dodatno odvrča od kartelnega sodelovanja, saj se moč kršiteljev v sodnih postopkih zmanjša.

Predlog spremembe 15

Predlog direktive Uvodna izjava 37

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

(37) Oškodovance in podjetja kršitelje **bi bilo treba** spodbuditi k sklenitvi dogovora o nadomestilu škode, povzročene s kršitvijo zakonodaje o konkurenci, in sicer s pomočjo mehanizmov sporazumnega reševanja sporov, kot so izvensodne poravnave, arbitraža in mediacija. Kadar je to mogoče, bi moralo takšno sporazumno reševanje sporov zajeti kar največ oškodovancev in podjetij kršiteljev.

Določbe te direktive o sporazumnem reševanju sporov so zato namenjene omogočanju uporabe takšnih mehanizmov in njihove večje učinkovitosti.

Predlog spremembe

(37) ***Poudarja, da so nacionalna sodišča pogosto preobremenjena in so odškodninske tožbe lahko zelo dolgotrajne. Zaradi tega bi bilo treba*** oškodovance in podjetja kršitelje spodbuditi k sklenitvi dogovora o nadomestilu škode, povzročene s kršitvijo zakonodaje o konkurenci, in sicer s pomočjo mehanizmov sporazumnega reševanja sporov, kot so izvensodne poravnave, arbitraža in mediacija. Kadar je to mogoče, bi moralo takšno sporazumno reševanje sporov zajeti kar največ oškodovancev in podjetij kršiteljev. ***Ker se lahko zgodi, da posamične tožbe ne zadostujejo, bi bilo treba v to direktivo izrecno vključiti možnost skupinskih tožb, ki jih vložijo resni in kvalificirani subjekti, kot so združenja potrošnikov ali trgovinske organizacije, ki delujejo v imenu posamičnih tožnikov.***

Obrazložitev

Skupinske tožbe bi resnim in kvalificiranim subjektom, kot so združenja potrošnikov in trgovinske organizacije, omogočile, da vložijo škodni zahtevek v imenu posameznih tožnikov. Vendar bi lahko samo jasno opredeljena skupina ljudi delovala kot pooblaščenec in

sodelovala pri tem. To mora biti dokončno opredeljeno, ko se vloži tožba. Pripravljaivec mnenja predlaga model privolitve v sodelovanje (opt-in).

Predlog spremembe 16

Predlog direktive

Uvodna izjava 41 a (novo)

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

Predlog spremembe

(41a) Stroški pravnih postopkov tožnikov ne bi smeli odvracati od vložitve dobro utemeljene tožbe na sodišču. Države članice bi morale sprejeti ustrezne ukrepe, s katerimi bi oškodovancem omogočile dostop do financiranja odškodninske tožbe. To je mogoče opraviti prek sklada, financiranega iz glob, ki jih plačajo kršitelji.

Obrazložitev

Potrošnike, potrošniške organizacije ali male družbe lahko tveganje, da bo treba plačati sodne stroške, odvrne od vložitve tožbe. Sklad, financiran iz glob, ki jih je bilo treba plačati v prejšnjih odškodninskih zadevah, bi okrepil možnost vlaganja tožb. Iz njega bi financirali prvo okvirno sodbo v potencialni zadevi na podlagi dokazov, ki bi jih zagotovil potencialni tožnik. Poudariti je treba, da se ohrani pravilo, da plača tisti, ki izgubi.

Predlog spremembe 17

Predlog direktive

Člen 2 – odstavek 1

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

Predlog spremembe

1. Vsakdo, ki je utrpel škodo zaradi kršitve zakonodaje Unije ali nacionalne zakonodaje o konkurenci, lahko zahteva polno nadomestilo za takšno škodo.

1. Vsakdo, ki je utrpel škodo zaradi kršitve zakonodaje Unije ali nacionalne zakonodaje o konkurenci, lahko zahteva polno nadomestilo za takšno škodo **brez poseganja v pogoje nacionalne zakonodaje glede ugotavljanja odgovornosti.**

Obrazložitev

Nadomestilo je mogoče zahtevati le, če so izpolnjeni pogoji nacionalne zakonodaje glede ugotavljanja odgovornosti.

Predlog spremembe 18

Predlog direktive

Člen 2 – odstavek 2 a (novo)

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

Predlog spremembe

2a. Države članice zagotovijo, da so onemogočene prekomerne odškodnine.

Obrazložitev

Prekomerne odškodnine je treba preprečiti, saj bi ogrozile cilj enakopravnih konkurenčnih pogojev na notranjem trgu.

Predlog spremembe 19

Predlog direktive

Člen 2 – odstavek 3

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

Predlog spremembe

3. Države članice zagotovijo, da lahko oškodovanci učinkovito uveljavljajo svoje odškodninske zahteve.

3. Države članice zagotovijo, da lahko oškodovanci učinkovito uveljavljajo svoje odškodninske zahteve **in dosežejo dejansko izvršitev pravnih sredstev.**

Predlog spremembe 20

Predlog direktive

Člen 4 a – odstavek 1 – točka 3

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

Predlog spremembe

3. „odškodninska tožba“ pomeni tožbo po nacionalni zakonodaji, v okviru katere **oškodovanec vloži** odškodninski zahtevek pri nacionalnem sodišču; zajema **lahko** tudi tožbe, v okviru katerih nekdo kot zastopnik

3. „odškodninska tožba“ pomeni tožbo po nacionalni zakonodaji, v okviru katere **oškodovanci posamezno ali skupno vložijo** odškodninski zahtevek pri nacionalnem sodišču; zajema tudi tožbe, v okviru katerih

enega ali več oškodovancev vloži odškodninski zahtevek pri nacionalnem sodišču, **če nacionalna zakonodaja določa to možnost;**

nekdo kot zastopnik enega ali več oškodovancev vloži odškodninski zahtevek pri nacionalnem sodišču. Nacionalna zakonodaja **predvideva** to možnost **zlasti v zvezi s kolektivnimi pravnimi sredstvi. Pri vzpostavljanju sistema kolektivnih pravnih sredstev lahko države članice uvedejo samo sistem privolitve v sodelovanje (opt-in) in se vzdržijo določanja honorarjev, možnosti odrejanja kazenskih odškodnin in financiranja s strani tretjih oseb, če se plačniku plača nadomestilo na podlagi dosežene poravnave ali odrejene odškodnine;**

Predlog spremembe 21

Predlog direktive

Člen 4 – odstavek 1 – točka 3 a (novo)

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

Predlog spremembe

3a. „kolektivno pravno sredstvo“ pomeni: (i) pravni mehanizem, ki omogoča, da dve ali več fizičnih ali pravnih oseb ali subjekt, pooblaščen za vložitev zastopniške tožbe, skupaj zahtevajo opustitev nezakonitega ravnanja (kolektivna opustitvena tožba); (ii) pravni mehanizem, ki omogoča, da dve ali več fizičnih ali pravnih oseb, ki trdijo, da so bile oškodovane v primeru množičnega oškodovanja, ali subjekt, pooblaščen za vložitev zastopniške tožbe, skupaj zahtevajo nadomestilo (kolektivna odškodninska tožba);

Obrazložitev

Evropski parlament je februarja 2012 sprejel resolucijo z naslovom „Usklajenemu evropskemu pristopu h kolektivnim tožbam naproti“, v kateri je pozval k predlogu na področju kolektivnih pravnih sredstev, vključno s skupnim sklopom načel, s katerim bi prek kolektivnih pravnih sredstev zagotovili enoten dostop do sodnega varstva pri obravnavanju kršitev pravic potrošnikov v Uniji. Mehanizem kolektivnih pravnih sredstev bi okrepil učinkovito izvrševanje zakonodaje o konkurenci in varstvo potrošnikov.

Predlog spremembe 22

Predlog direktive

Člen 4 a – odstavek 1 – točka 13

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

13. „program prizanesljivosti“ pomeni program, na podlagi katerega udeleženec v **skrivnem kartelu** neodvisno od drugih podjetij v **kartelu** sodeluje s preiskovalnim organom ali organom, pristojnim za konkurenco, tako da prostovoljno predstavi informacije o **kartelu** in svojo vlogo v njem, v zameno za kar se mu prizna imuniteta pred **kakršno koli globo**, ki se **naloži kartelu**, ali znižanje zneska **takšne** globe;

Predlog spremembe

13. „program prizanesljivosti“ pomeni program, na podlagi katerega udeleženec v **protikonkurenčnem dogovoru, odločitvi ali praksi** neodvisno od drugih podjetij v **tem dogovoru, odločitvi ali praksi** sodeluje s preiskovalnim organom ali organom, pristojnim za konkurenco, tako da prostovoljno predstavi informacije o **dogovoru, odločitvi ali praksi** in svojo vlogo v njem, v zameno za kar se mu prizna imuniteta pred **globami**, ki se **naložijo za dogovor, odločitev ali prakso, ali** znižanje zneska globe;

Obrazložitev

Izbran izraz je preozek in ne zajema dejanskega stanja na notranjem trgu.

Predlog spremembe 23

Predlog direktive

Člen 4 a – odstavek 1 – točka 17

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

17. „sporazumna poravnava“ pomeni sporazum, v skladu s katerim se plača odškodnina na podlagi sporazumne rešitve spora.

Predlog spremembe

17. „sporazumna poravnava“ pomeni sporazum, v skladu s katerim se plača odškodnina na podlagi sporazumne rešitve spora, **vključno z dogovorom, s katerim se podjetje zaveže k plačevanju odškodnine žrtvam kršitev pravil o konkurenci iz zavarovanega odškodninskega sklada;**

Obrazložitev

Možnost ustanovitve zavarovanega odškodninskega sklada bo okrepila pravico oškodovancev do odškodnine.

Predlog spremembe 24

Predlog direktive

Člen 5 – odstavek 2 – točka a

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

(a) **izkazala, da z dokazi**, ki so pomembni za utemeljitev njenega zahtevka ali obrambe, **razpolaga nasprotna stranka ali tretja oseba; ter**

Predlog spremembe

(a) **navedla dokaze, s katerimi razpolaga nasprotna stranka ali tretja oseba in** ki so pomembni za utemeljitev njenega zahtevka ali obrambe;

Obrazložitev

Komisija v obrazložitvenem memorandumu k zakonodajnemu predlogu ugotavlja, da bi bilo treba zahtevke za razkritje vseh dokumentov običajno šteti za nesorazmerne in neskladne z dolžnostjo vložnika zahtevka, da čim bolj natančno in ozko opredeli dokaze ali vrste dokazov. Tožnik mora dokaze oz. vrste dokazov opredeliti čim bolj natančno in ozko, da bi se izognili „iskanju na slepo“.

Predlog spremembe 25

Predlog direktive

Člen 5 – odstavek 2 – točka b a (novo)

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

(ba) dokazala, da je vložila zahtevek za razkritje dokazov v zvezi z določeno odškodninsko tožbo, ki je bila vložena pred nacionalnim sodiščem v Uniji; ter

Predlog spremembe

Obrazložitev

V členu 5 ni nikakršnih usmeritev glede zahtevkov za razkritje dokazov, ki prihajajo iz držav zunaj EU. Vseeno pa se dokazi o protikonkurenčnem dogovoru ali ureditvi ne smejo uporabljati kot nadomestek za tožbe oz. skupinske tožbe zunaj jurisdikcije EU. Ta predlog spremembe je oblikovan tako, da ustrezno ureja to vprašanje in preprečuje te posledice.

Predlog spremembe 26

Predlog direktive

Člen 5 – odstavek 2 a (novo)

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

Predlog spremembe

2a. Države članice zagotovijo, da imajo nacionalna sodišča možnost odrediti razkritje določenih delov dokazov ali vrst dokazov, ki se opredelijo čim bolj natančno in ozko na podlagi dejstev, dostopnih pod razumnimi pogoji.

Obrazložitev

Komisija v obrazložitvenem memorandumu k zakonodajnemu predlogu ugotavlja, da bi bilo treba zahtevke za razkritje vseh dokumentov običajno šteti za nesorazmerne in neskladne z dolžnostjo vložnika zahtevka, da čim bolj natančno in ozko opredeli dokaze ali vrste dokazov. Tožnik mora dokaze oz. vrste dokazov opredeliti čim bolj natančno in ozko, da bi se izognili „iskanju na slepo“.

Predlog spremembe 27

Predlog direktive

Člen 5 – odstavek 3 – uvodni del

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

Predlog spremembe

3. Države članice zagotovijo, da nacionalna sodišča omejijo razkritje dokazov le na tisto, kar je sorazmerno. Pri odločanju o tem, ali je razkritje, ki ga je zahtevala stranka, sorazmerno, nacionalna sodišča upoštevajo **pravni** interes vseh zadevnih **strank in tretjih oseb**. Zlasti upoštevajo:

3. Države članice zagotovijo, da nacionalna sodišča omejijo razkritje dokazov le na tisto, kar je sorazmerno **in se nanaša na odškodninsko tožbo v Uniji**. Pri odločanju o tem, ali je razkritje, ki ga je zahtevala stranka, sorazmerno, nacionalna sodišča upoštevajo **s tem povezani javni** interes **in upravičene interese** vseh zadevnih **zasebnih strani**. Zlasti upoštevajo:

Obrazložitev

Ohranitev zadostnih spodbud programa prizanesljivosti je nadvse pomembna za zagotovitev enakih konkurenčnih pogojev na notranjem trgu. Programi prizanesljivosti so najučinkovitejše orodje za odkrivanje protikonkurenčnih sporazumov. Če ni ugotovljenih primerov nekonkurenčnega ravnanja ali je teh primerov malo, na koncu ni žrtev, ki bi jim bilo treba nadomestiti škodo. Dokumente, ki jih predloži prosilec, je zato treba zaščititi, pri čemer pa zagotavljanje zaščite same po sebi ni v skladu s primarno zakonodajo (Donau Chemie).

Predlog spremembe 28

Predlog direktive

Člen 5 – odstavek 3 – točka a a (novo)

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

Predlog spremembe

(aa) potrebo po varovanju učinkovitosti javnega izvrševanja zakonodaje o konkurenci, zlasti glede tveganj, ki bi jih razkritje dokumentov pomenilo za:

(i) programe prizanesljivosti, ki jih vodijo organi, pristojni za konkurenco;

(ii) poravnalne postopke, ki jih vodijo organi, pristojni za konkurenco;

(iii) notranje postopke odločanja pri organu, pristojnem za konkurenco, in Evropski mreži za konkurenco;

Obrazložitev

Ohranitev zadostnih spodbud programa prizanesljivosti je nadvse pomembna za zagotovitev enakih konkurenčnih pogojev na notranjem trgu. Programi prizanesljivosti so najučinkovitejše orodje za odkrivanje protikonkurenčnih sporazumov. Če ni ugotovljenih primerov nekonkurenčnega ravnanja ali je teh primerov malo, na koncu ni žrtev, ki bi jim bilo treba nadomestiti škodo. Nacionalni sodniki bi morali to upoštevati, ko odredijo razkritje dokazov.

Predlog spremembe 29

Predlog direktive

Člen 5 – odstavek 4

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

Predlog spremembe

4. Države članice zagotovijo, da nacionalna sodišča razpolagajo z učinkovitimi ukrepi, ki kar najbolj varujejo zaupne informacije pred neprimerno uporabo, pri tem pa tudi zagotavljajo, da so relevantni dokazi, ki vsebujejo takšne informacije, na voljo v postopku z odškodninsko tožbo.

4. Države članice zagotovijo, da imajo nacionalna sodišča na voljo učinkovite ukrepe, ki kar najbolj varujejo zaupne informacije pred neprimerno uporabo, pri tem pa tudi zagotavljajo, da so relevantni dokazi, ki vsebujejo takšne informacije, na voljo v postopku z odškodninsko tožbo ***v Uniji. Interes podjetij, da se po kršitvi izognejo odškodninskim tožbam, ni komercialni interes, ki bi ga bilo treba***

zaščititi.

Obrazložitev

Interes podjetij, da izogonejo odškodninskim tožbam po kršitvi pravil o konkurenci, ni komercialni interes, ki bi ga bilo treba zaščititi, saj bi bilo to v popolnem nasprotju z dejansko pravico do odškodnine (primerjaj sodbo v zadevi Peroxide proti Komisiji (T-437/08)).

Predlog spremembe 30

Predlog direktive

Člen 5 – odstavek 8

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

Predlog spremembe

8. Ta člen, brez vpliva na obveznost iz odstavka 4 in omejitve iz člena 6, državam članicam ne preprečuje, da bi ohranile ali sprejele pravila v zvezi s sistemom širšega razkritja dokazov.

črtano

Obrazložitev

Ohranitev zadostnih spodbud programa prizanesljivosti je nadvse pomembna za zagotovitev enakih konkurenčnih pogojev na notranjem trgu. Programi prizanesljivosti so najučinkovitejše orodje za odkrivanje protikonkurenčnih sporazumov. Če ni ugotovljenih primerov nekonkurenčnega ravnanja ali je teh primerov malo, na koncu ni žrtev, ki bi jim bilo treba nadomestiti škodo. Za ohranitev učinkovitosti programov prizanesljivosti je treba zagotoviti enake ravni zaščite.

Predlog spremembe 31

Predlog direktive

Člen 6 – odstavek 1 – točka a

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

Predlog spremembe

(a) izjav podjetij zaradi prizanesljivosti in

(a) vseh na novo proizvedenih obremenilnih dokumentov, ki jih zagotovi prosilec za prizanesljivost, in

Predlog spremembe 32

Predlog direktive **Člen 7 a (novo)**

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

Predlog spremembe

Člen 7a

Prijava nepravilnosti

- 1. Vsakdo, ki upravičeno meni, da je oseba zagrešila ali bo zagrešila kršitev na podlagi te direktive, lahko organ, pristojen za konkurenco, obvesti o podrobnostih zadeve in zahteva, da se njegova identiteta v zvezi s prijavo ne razkrije.*
- 2. Organ, pristojen za konkurenco, ohrani zaupnost identitete osebe, ki je izvedla prijavo na podlagi člena 7(1) in ki ji je bilo dano zagotovilo o zaupnosti.*

Obrazložitev

Da bi javnost spodbudili k temu, da organom, pristojnim za konkurenco, zagotovi informacije, bi bilo treba v tej direktivi eksplicitno vključiti zaščito identitete prijaviteljev nepravilnosti. Tudi če dane informacije ne bi zadostovale kot dokaz v kartelni zadevi, bo organ, pristojen za konkurenco, lahko začel preiskavo.

Predlog spremembe 33

Predlog direktive **Člen 8 – odstavek 1 – uvodni del**

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

Predlog spremembe

1. Države članice zagotovijo, da **lahko** nacionalna sodišča strankam, tretjim osebam in njihovim pravnim zastopnikom naložijo sankcije, če:

1. Države članice zagotovijo, da nacionalna sodišča strankam, tretjim osebam in njihovim pravnim zastopnikom **dejansko** naložijo sankcije, če:

Predlog spremembe 34

Predlog direktive **Člen 8 – odstavek 1 – točka b – točka iii**

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

(iii) stranka, ki je dokazuje uničila, vedela, da so bili dokazi relevantni za tekoči ali prihodnji postopek z odškodninsko tožbo, v katerem je ali bi bila tožnica ali toženka;

Predlog spremembe

(iii) stranka, ki je dokazuje uničila, vedela **ali bi razumno lahko sklepala**, da so bili dokazi relevantni za tekoči ali prihodnji postopek z odškodninsko tožbo, v katerem je ali bi bila tožnica ali toženka;

Predlog spremembe 35

Predlog direktive

Člen 9 – odstavek 1

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

Kadar nacionalna sodišča v skladu s členom 101 ali 102 PDEU ali nacionalno zakonodajo o konkurenci v postopkih z odškodninskimi tožbami odločajo o sporazumih, sklepih ali ravnanjih, ki so že predmet pravnomočne odločbe o kršitvi, ki sta jo izdala nacionalni organ, pristojen za konkurenco, ali pritožbeno sodišče, države članice zagotovijo, da nacionalna sodišča ne morejo sprejeti odločitev v nasprotju s takšnimi odločbami o kršitvi. Ta obveznost ne posega v pravice in obveznosti iz člena 267 PDEU.

Predlog spremembe

Kadar nacionalna sodišča v skladu s členom 101 ali 102 PDEU ali nacionalno zakonodajo o konkurenci v postopkih z odškodninskimi tožbami odločajo o sporazumih, sklepih ali ravnanjih, ki so že predmet pravnomočne odločbe o kršitvi, ki sta jo izdala nacionalni organ, pristojen za konkurenco, ali pritožbeno sodišče, države članice zagotovijo, da nacionalna sodišča ne morejo sprejeti odločitev v nasprotju s takšnimi odločbami o kršitvi. Ta obveznost ne posega v pravice in obveznosti iz člena 267 PDEU, **pravico do učinkovitega pravnega sredstva, poštenega sojenja in obrambe v skladu s členoma 47 in 48 Listine ter pravico do poštenega zaslišanja v skladu s členom 6 Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin. V skladu s tem so odločitve nacionalnih organov, pristojnih za konkurenco, in sodišč, pristojnih za konkurenco, zavezujoče, če pri preiskavi ni prišlo do očitnih napak in če so bile spoštovane pravice do obrambe.**

Obrazložitev

Da se potrošnikom in podjetjem zagotovijo pravice do obrambe, zavezujoči učinek ne velja, če te pravice niso bile spoštovane.

Predlog spremembe 36

Predlog direktive

Člen 10 – odstavek 2 – točka ii

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

(ii) z **opredelitvijo takšnega ravnanja** kot **kršitve** zakonodaje Unije ali nacionalne zakonodaje o konkurenci;

Predlog spremembe

(ii) z **dejstvi, ki opredelijo takšno ravnanje** kot **kršitev** zakonodaje Unije ali nacionalne zakonodaje o konkurenci;

Predlog spremembe 37

Predlog direktive

Člen 10 – odstavek 5

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

5. Države članice zagotovijo, da se zastaranje zadrži, če organ, pristojen za konkurenco, sprejme ukrep za namen preiskave ali postopka o kršitvi, s katero je povezana odškodninska tožba. Zadržanje zastaranja preneha najprej **eno leto** po pravnomočnosti odločbe o kršitvi ali drugačnem koncu postopka.

Predlog spremembe

5. Države članice zagotovijo, da se zastaranje zadrži, če organ, pristojen za konkurenco, sprejme ukrep za namen preiskave ali postopka o kršitvi, s katero je povezana odškodninska tožba. Zadržanje zastaranja preneha najprej **dve leti** po pravnomočnosti odločbe o kršitvi ali drugačnem koncu postopka.

Obrazložitev

Glede na kompleksno ekonomsko naravo in težave pri pravočasni oddaji zahtevkov za nadomestilo škode, ki izhaja iz nekonkurenčnega ravnanja, ter ob upoštevanju nesorazmernosti informacij, predvsem za potrošnike, je ustrezno zadržanje zastaranja podaljšati za eno leto, da bi učinkovito zagotovili pravico tožnika do popolnega nadomestila.

Predlog spremembe 38

Predlog direktive

Člen 10 – odstavek 5 a (novo)

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

Predlog spremembe

5a. Brez poseganja v odstavke 1 do 4 tega člena se odškodninske tožbe sprožijo v

roku 10 let od dogodka, ki je bil povod zanj.

Predlog spremembe 39

Predlog direktive

Člen 12 – odstavek 1 a (novo)

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

Predlog spremembe

1a. Države članice zagotovijo, da je sodišče pristojno oceniti, kateri del povečanih stroškov se je prenesel naprej.

Obrazložitev

Pojasniti je treba, da je nacionalno sodišče pooblaščen, da oceni delež povečanih stroškov, ki se je prenesel naprej, za odpravo težav, kot je nesorazmernost informacij.

Predlog spremembe 40

Predlog direktive

Člen 12 – odstavek 2

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

Predlog spremembe

2. Če so bili povečani stroški preneseni naprej na osebe na naslednji stopnji dobavne verige, ki nimajo pravne možnosti zahtevati nadomestila za škodo, ki so jo utrpeli, toženec ni upravičen do uveljavljanja ugovora iz prejšnjega odstavka.

črtano

Obrazložitev

Težko je oceniti, kakšna bi bila opredelitev „pravne nezmožnosti“. Poleg tega bi pravne ovire, ki bi posrednim kupcem pravno onemogočile, da zahtevajo nadomestilo za utrpelo škodo, kršile sodno prakso Evropskega sodišča (glej zadevo Courage in Crehan; Manfredi) in do njih sploh ne bi smelo priti. Predlagano besedilo bi utegnilo privedi do dodelitve nadomestila tožnikom, ki niso utrpeli škode, in/ali do previsokih nadomestil.

Predlog spremembe 41

Predlog direktive

Člen 13 – odstavek 2 – pododstavek 2

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

Države članice zagotovijo, da je sodišče pristojno oceniti, kateri del povečanih stroškov se je prenesel naprej.

Predlog spremembe

Države članice zagotovijo, da je sodišče pristojno oceniti, kateri del povečanih stroškov se je prenesel naprej. **Sodiščem so v pomoč jasne, preproste in izčrpne smernice Komisije.**

Predlog spremembe 42

Predlog direktive

Člen 15 – odstavek 1 – pododstavek 1

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

Predlog spremembe

Da bi preprečili, da bi odškodninske tožbe tožnikov različnih ravni v dobavni verigi povzročile večkratno odgovornost kršitelja, morajo države članice zagotoviti, da kadar se dokaže popoln ali delni prenos povečanih stroškov naprej, nacionalna sodišča, pred katerim teče odškodninski postopek, za ta del povečanih stroškov ne morejo dodeliti nadomestila tožeči stranki. Sodišče je pristojno za oceno, kolikšen del povečanih stroškov se je prenesel na neposrednega ali posrednega kupca.

Predlog spremembe 43

Predlog direktive

Člen 16

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

1. Države članice zagotovijo, da se v primeru kartelne kršitve domneva, da je kršitev povzročila škodo. Podjetje kršitelj

Predlog spremembe

1. Države članice zagotovijo, da se v primeru kartelne kršitve domneva, da je kršitev povzročila škodo. Podjetje kršitelj

ima pravico, da izpodbija to domnevo.

2. Države članice zagotovijo, da dokazno breme ter dokazni standard in standard zadostne navedbe dejstev, ki so potrebni za ocenjevanje škode, ne morejo dejansko onemogočiti uveljavljanja pravice oškodovanca do odškodnine ali ga pretirano otežiti. **Države članice zagotovijo, da se sodišču podeli pristojnost za ocenjevanje obsega škode.**

ima pravico, da izpodbija to domnevo.

Države članice zagotovijo, da se nacionalnim sodiščem podeli pristojnost za ocenjevanje obsega škode.

2. Države članice zagotovijo, da dokazno breme ter dokazni standard in standard zadostne navedbe dejstev, ki so potrebni za ocenjevanje škode, ne morejo dejansko onemogočiti uveljavljanja pravice oškodovanca do odškodnine ali ga pretirano otežiti.

Predlog spremembe 44

Predlog direktive

Člen 17 – odstavek 2 a (novo)

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

Predlog spremembe

2a. Države članice zagotovijo, da lahko organi, pristojni za konkurenco, ki so del mreže javnih organov, v kateri se uporabljajo pravila Unije na področju konkurence, začasno prekinejo postopke, če so strani teh postopkov udeležene v postopkih sporazumnega reševanja sporov glede odškodninskega zahtevka.

Obrazložitev

V interesu potrošnikov in podjetij je, da so nadomestila škode stroškovno učinkovita, pravočasna in uspešna. Zato je treba spodbujati hitre sporazumne rešitve sporov, in sicer prek spodbud v zvezi z globo, ki jih določijo organi, pristojni za konkurenco, da bi zagotovili stroškovno učinkovito, pravočasno in uspešno izplačevanje nadomestil. Če organ, pristojen za konkurenco, meni, da je plačano nadomestilo ustrezno in zakonito, to upošteva pri določanju globe.

Predlog spremembe 45

Predlog direktive

Člen 19 – odstavek 1

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

Komisija pregleda izvajanje te direktive ter poroča Evropskemu parlamentu in Svetu najpozneje do [...] [računa naj se pet let od izteka roka za prenos te direktive].

Predlog spremembe

Komisija pregleda izvajanje te direktive ter poroča Evropskemu parlamentu in Svetu najpozneje do [...] [računa naj se pet let od izteka roka za prenos te direktive].

Poročilu se priloži skladna ocena po začetku izvajanja o delovanju kolektivnih pravnih sredstev in kolektivnih mehanizmov alternativnega reševanja sporov v sektorju konkurence, v kateri je še posebej ovrednoten pomen širše uporabe teh mehanizmov v drugih sektorjih in vzpostavitev tovrstnega mehanizma na ravni EU, da se zagotovi učinkovito varstvo potrošnikov in uravnoteženo delovanje notranjega trga.

POSTOPEK

Naslov	Pravila, ki urejajo postopke z odškodninskimi tožbami v nacionalni zakonodaji zaradi kršitev določb zakonodaje o konkurenci držav članic in Evropske unije		
Referenčni dokumenti	COM(2013)0404 – C7-0170/2013 – 2013/0185(COD)		
Pristojni odbor Datum razglasitve na zasedanju	ECON 1.7.2013		
Mnenje pripravil Datum razglasitve na zasedanju	IMCO 1.7.2013		
Pripravljavec/-ka mnenja Datum imenovanja	Olle Schmidt 9.7.2013		
Obraznava v odboru	14.10.2013	27.11.2013	16.12.2013
Datum sprejetja	17.12.2013		
Izid končnega glasovanja	+: -: 0:	31 0 1	
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Pablo Arias Echeverría, Preslav Borisov (Preslav Borissov), Birgit Collin-Langen, Lara Comi, Vicente Miguel Garcés Ramón, Małgorzata Handzlik, Philippe Juvin, Toine Manders, Hans-Peter Mayer, Sirpa Pietikäinen, Phil Prendergast, Mitro Repo, Robert Rochefort, Zuzana Roithová, Heide Rühle, Christel Schaldemose, Andreas Schwab, Catherine Stihler, Róza grofica Thun und Hohenstein, Bernadette Vergnaud, Barbara Weiler		
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Jürgen Creutzmann, Ildikó Gáll-Pelcz, Roberta Metsola, Konstantin Poupakis (Konstantinos Poupakis), Silvana Rapti (Sylvana Rapti), Olle Schmidt, Jutta Steinruck, Marc Tarabella, Kerstin Westphal		
Namestniki (člen 187(2)), navzoči pri končnem glasovanju	Luis Manuel Capoulas Santos		

POSTOPEK

Naslov	Pravila, ki urejajo postopke z odškodninskimi tožbami v nacionalni zakonodaji zaradi kršitev določb zakonodaje o konkurenci držav članic in Evropske unije		
Referenčni dokumenti	COM(2013)0404 – C7-0170/2013 – 2013/0185(COD)		
Datum predložitve EP	11.6.2013		
Pristojni odbor Datum razglasitve na zasedanju	ECON 1.7.2013		
Odbori, zaproseni za mnenje Datum razglasitve na zasedanju	ITRE 1.7.2013	IMCO 1.7.2013	JURI 1.7.2013
Odbori, ki niso podali mnenja Datum sklepa	ITRE 8.7.2013		
Pridruženi odbori Datum razglasitve na zasedanju	JURI 12.12.2013		
Poročevalec/-ka Datum imenovanja	Andreas Schwab 18.6.2013		
Obravnava v odboru	17.10.2013	25.11.2013	
Datum sprejetja	27.1.2014		
Izid končnega glasovanja	+: –: 0:	40 3 4	
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Marino Baldini, Burkhard Balz, Jean-Paul Basset, Sharon Bowles, George Sabin Cutaş, Leonardo Domenici, Derk Jan Eppink, Diogo Feio, Markus Ferber, Ildikó Gáll-Pelcz, Jean-Paul Gauzès, Sven Giegold, Liem Hoang Ngoc, Wolf Klinz, Jürgen Klute, Rodi Kraca Cagaropulu (Rodi Kratsa-Tsagaropoulou), Philippe Lamberts, Werner Langen, Astrid Lulling, Ivana Maletić, Alfredo Pallone, Antolín Sánchez Presedo, Peter Simon, Kay Swinburne, Sampo Terho, Marianne Thyssen, Pablo Zalba Bidegain		
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Pervenche Berès, Zdravka Bušić, Sari Essayah, Robert Goebbels, Olle Ludvigsson, Andreas Schwab		
Namestniki (člen 187(2)), navzoči pri končnem glasovanju	Marta Andreasen, Alejandro Cercas, António Fernando Correia de Campos, Jürgen Creutzmann, Andrew Duff, Richard Howitt, Tunne Kelam, Eduard Kukan, Verónica Lope Fontagné, George Lyon, Emma McClarkin, Evelyn Regner, Alda Sousa, Alf Svensson		
Datum predložitve	4.2.2014		